

Yhteystiedot

Katuosoite:

Laihian lukio
Länsitie 62
66400 Laihia

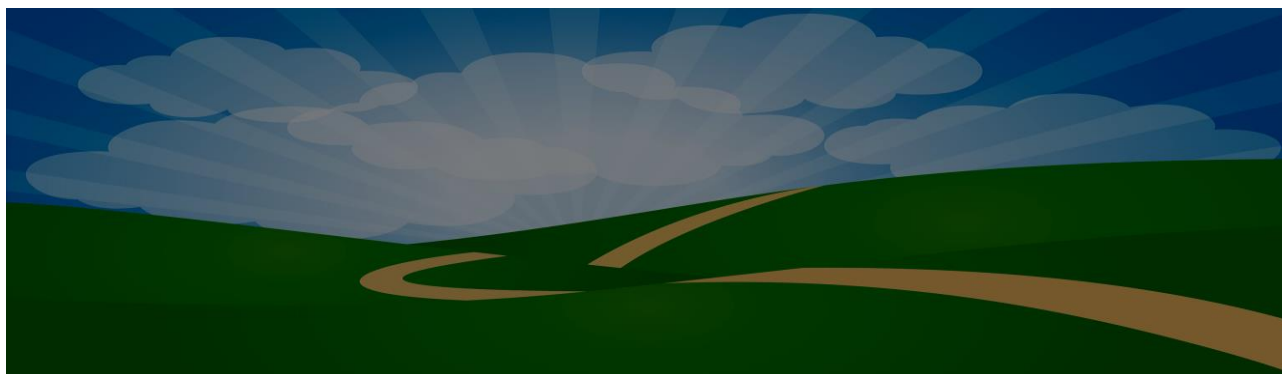
Sähköpostiosoite:

laihian.lukio.fi

rehtori	Ari Puumala ari.puumala@edu.laihia.fi	puh.050-4482900
opinto-ohjaaja	Leena Palomäki	puh. 050-3977335
kanslia	Maarit Viianen	puh. 040-4836368
opettajat	etunimi.sukunimi@laihia.fi	puh. 040-4836374 tai 040-4836375
vahtimestari	Pasi Petrimäki	puh. 0500-564008
kuraattori	Heidi Puska	puh. 040-4850567
terveydenhoitaja	Charlotte Väyrynen	puh. 050-7148910
koulupsykologi		puh. 050-4062518

Laihian lukio opiskelupaikkana – toimintakulttuuri

Laihian lukio - tasokas yleislukio

Laihian lukio tarjoaa hyvät puitteet lukio-opintoihin. Ammattitaitoiset opettajat, modernit opetusvälineet, laaja ja monipuolinen kurssitarjotin ja yhteistyö muiden oppilaitosten kanssa tekevät Laihian lukiosta tasokkaan toisen asteen oppilaitoksen. Kurssivalikoimassa on kertauskursseja tukemaan lukio-opintojen aloittamista ja opintojen loppuvaiheessa vahvistamaan osaamista ylioppilaskirjoituksissa.

Laihian lukio rakentaa tulevaisuuttasi - ovet auki maailmalle

Lukio on luontevin väylä korkeakouluihin ja yliopistoihin ja hyvä väylä myös ammatillisiin opintoihin. Lukio antaa hyvät valmiudet jatko-opinnoissa menestymiseen: laajan tietopohjan ja tärkeitä taitoja myös työelämää varten. Nuorena kannattaa panostaa opiskeluun!

Laihian lukiossa sinusta huolehditaan

Laihian lukio on sopivan kokoinen, tasokas yleislukio, jossa opiskeluryhmät ovat toimivan kokoisia. Pakollisten aineiden kursseilla on kerrallaan noin 25 opiskelijaa ja valinnaisilla kursseilla toisinaan vain 9 – 20 opiskelijaa, mikä tekee mahdolliseksi sen, että opiskelijan yksilölliset tarpeet voidaan ottaa huomioon.

Tavoitteena valkolakki

Lukion päätteeksi suoritetaan ylioppilastutkinto. Valtaosa opiskelijoista aloittaa sen suorittamisen 3. vuoden syksyllä – osa jo 2. vuoden keväällä. Ylioppilastutkinto toimeenpannaan sitä koskevien lakien ja asetusten sekä Ylioppilastutkintolautakunnalta saatujen ohjeiden mukaisesti. Kokelaan tutkintoon kuuluu vähintään neljä koetta, joista äidinkielen koe on kaikille pakollinen. Kokelas valitsee kolme muuta tutkintonsa pakollista koetta seuraavien neljän joukosta: toisen kotimaisen kielen koe, yksi vieraan kielen koe, matematiikan koe ja reaaliaineissa järjestettävä koe. Tarkemmat ohjeet ja määräykset löytyvät ylioppilastutkintolautakunnan sivuilta (ylioppilastutkinto.fi)

Oppimisympäristö

Laihian lukio toimii keskuskoulun yhteydessä lukion omassa B-rakennuksessa. Osa opetuksesta sijoittuu myös A-rakennukseen. Liikunnan tunteja pidetään lisäksi viereisessä monitoimitalossa.

Opiskelijaystävällisessä ja kotoisassa koulussa on kiva opiskella.

Oppimisympäristönä ovat koulutilojen lisäksi digitaaliset oppimisympäristöt (mm. oppikirjakustantajien digitaaliset oppimisympäristöt, Abitti, Google Classroom), ja opintomatkojen myötä suomalaiset ja eurooppalaiset kaupungit. Kansainvälisyyskurssi ja muut opintomatkat vievät tutustumaan Euroopan kaupunkeihin ja kulttuureihin. Vaikka lukiossa arvostetaan itsenäisyyttä ja oma-aloitteisuutta, on opiskelijalla on aina laaja, eri alojen ammattilaisista koostuva tukiverkosto apunaan.

Opiskelu lukiossa

Opiskelu lukiossa on erilaista kuin peruskoulussa: opiskelu on joustavampaa ja opinnoissa etenemisen tahdin voi itse päättää. Valitset itse, mihin aineisiin keskityt ja panostat. Sen myötä itsenäisyys ja vastuu omasta opiskelusta lisääntyvät. Opiskelijana opit suunnittelemaan omia opintojasi ja omaksumaan uusia opiskelutapoja.

Lukio-opinnoissa kannattaa olla suunnitelmallinen ja määrätietoinen. Lukio antaa opintojen päätteeksi hyvät valmiudet jatko-opinnoissa menestymiseen: laajan tietopohjan ja tärkeitä taitoja myös työelämää varten.

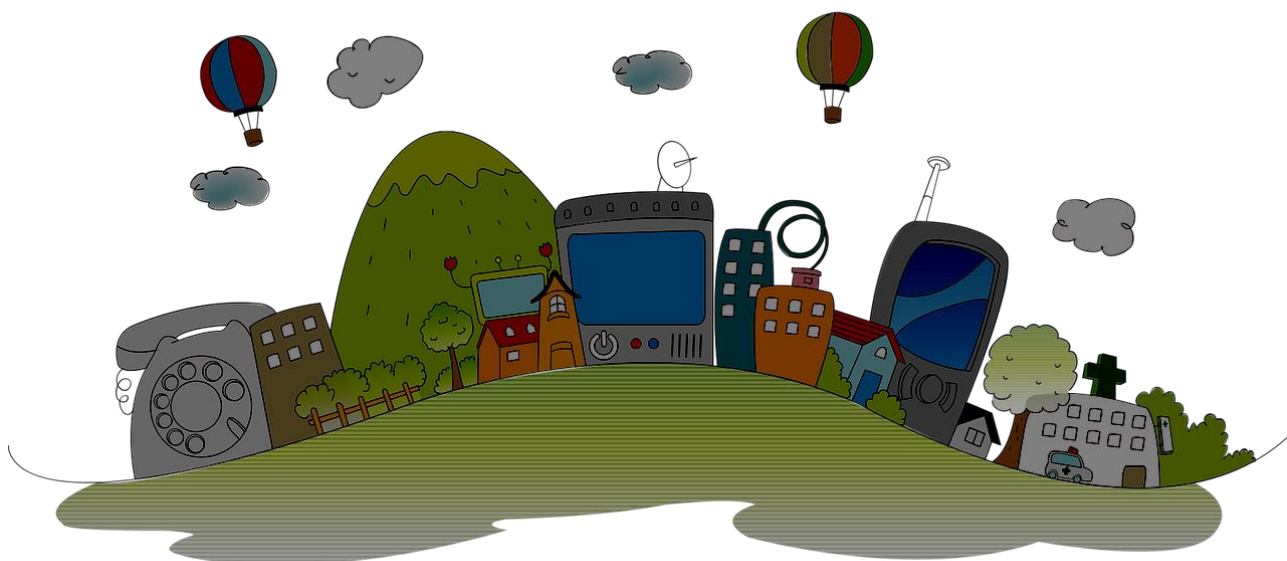
Vältä myöhästymisiä ja aiheettomia poissaoloja!

Käytä oppitunnit tehokkaasti – keskity opiskeluun!

**Opiskele säännöllisesti – tee kotitehtävät!
Suunnittele ajankäyttöäsi! Ota huomioon
myös ystäväsi ja harrastuksesi!**

Huolehdi terveydestäsi, liiku!

**LAADI ITSELLESI OMA OPISKELUOHJELMA
Hae tukea opettajalta, ryhmänohjaajalta, opolta, rehtorilta!**

Opiskeluun liittyviä käytänteitä

Laihian lukio on kurssimuotoinen lukio, jonka lukuvuosi etenee viiden, noin seitsemän (7) viikon välein vaihtuvan jakson tahdissa. Lukio-opinnot kestävät pääsääntöisesti kolme vuotta. Tämä edellyttää, että opiskelija valitsee kahden ensimmäisen vuoden aikana vähintään 30 kurssia ja abivuoden aikana 15 kurssia (lukion oppimäärän suorittamiseen vaaditaan vähintään 75 kurssia).

Kurssitarjotin

Opiskelun pohjana on monipuolinen kurssitarjotin, johon kootaan kaikki lukuvuoden aikana tarjottavat kurssit. Tarjottimen lopullinen muoto perustuu opiskelijoiden valintoihin. Valinnat tehdään kevätlukukauden aikana lukuvuodeksi kerrallaan.

Työjärjestykset

Rehtori tekee opiskelijoille valintojen pohjalta valmiit, henkilökohtaiset lukujärjestykset, jotka vaihtuvat jaksoittain. Lukujärjestykset näkyvät sähköisesti Wilmassa omien tunnusten avulla. Jaksoa koskevista muutoksista tulee keskustella aineen opettajan ja opinto-ohjaajan kanssa. Kurssimuutoskaavakkeen saa kansliasta ja se palautetaan rehtorille.

Oppimäärän vaihtaminen pitkästä lyhyeen

Lukiassa on mahdollista vaihtaa oppiaineen oppimäärä pitkästä lyhyeen (esimerkiksi opintojen vaihtaminen pitkästä matematiikasta lyhyeen). Tällöin opiskelijan jo suorittamat pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyessä oppimäärässä. Myös arvosanat siirtyvät suoraan lyhyiden kurssien arvosanoiksi. Kurssien vastaavuudet määritellään tarkemmin oppiaineiden yhteydessä (oppaan lopussa). Opiskelijalle voidaan pyynnöstä järjestää lisäkuulustelu osaamisen tason toteamiseksi.

Oppimäärän vaihtaminen lyhyestä oppimäärästä pitkään on myös mahdollista edellä mainittujen periaatteiden mukaisesti. Tällöin opiskelijalta voidaan edellyttää lisänäyttöjä ja arvosana voidaan määrätä uudelleen. Päätöksen tekee kyseisen oppiaineen opettaja.

Päättöviikko

Jaksot päättyvät päättöviikkoon. Hyväksytty poissaolo Päättöviikolla **edellyttää terveydenhoitajan antamaa todistusta tai lääkärintodistusta**.

Päättöviikon aikana noudatetaan erillistä lukujärjestystä. Lukujärjestys on nähtävissä lukion ilmoitustaululla (kanslian edessä) sekä lukion nettisivuilla (laihianlukio.fi). Lukiolaisille tarjotaan lounas myös päättöviikon aikana. Osallistuminen kouluruokailuun tulee kuitenkin ilmoittaa ro:lle.

Päättöviikon aikana eri oppiaineissa järjestetään koe tai muu arviointitehtävä, joka kestää noin kolme (3) tuntia. Opiskelijat tuovat kokeeseen oman tietokoneensa ja tarvittavat muut välineet. Kokeeseen on saavuttava ajoissa. Mahdolliset myöhästyjät pääsevät sisään vain perustellusta syystä. Kokeesta saa poistua aikaisintaan 2 h kokeen alkamisen jälkeen. Kokeen jälkeen on kokeen selitystunti sekä kertaustunti seuraavan päivän koetta varten.

Jos opiskelija joutuu olemaan pois päättöviikolta sairauden tai muun pakottavan syyn takia, suoritus voidaan arvioida muun kurssin aikana annetun näytön perusteella. Opiskelija voidaan myös ohjata jonkin muun opintoryhmän vastaavaan kokeeseen tai uusintakuulusteluun.

Yhteistyö ja suoritukset muissa oppilaitoksissa

Laihian lukio tekee monipuolista yhteistyötä eri tahojen kanssa. Yhteistyökumppaneita ovat esimerkiksi Vaasan yliopisto, Vaasan ammattikorkeakoulu, Vaasa-opisto ja Otavan Opisto. Näiden kursseja voidaan rehtorin päätöksellä lukea osaksi opiskelijan lukio-opintoja. Opiskelija voi suorittaa opinto-ohjelmaan liitettäviä kursseja myös muissa oppilaitoksissa. Niistä on sovittava etukäteen rehtorin kanssa.

Opiskeluvälineet

Opiskelija ostaa itse tarvittavat opiskeluvälineet ja huolehtii siitä, että ne ovat aina tarvittaessa mukana. Tietokoneen hankkimiseen löydät ohjeet lukion kotisivulta.

Oppikirjat

Voit käyttää valintasi mukaan joko paperisia tai digitaalisia oppikirjoja. Kirjat on hankittava **ennen kurssin alkua**. Lukiosta voit lainata ensimmäisen ja toisen vuoden pakollisten kurssien oppikirjoja. Niitä on tällä hetkellä saatavilla useimpiin reaaliaineisiin, matematiikan yleiseen kurssiin. Päivitetty luettelo lainattavista kirjoista löytyy lukion kotisivulta.

Matkapuhelimet ja muut mobiililaitteet

Matkapuhelimen tai muun mobiililaitteen käyttö on kielletty oppituntien aikana, ellei laitteita käytetä opettajan luvalla opiskelutarkoituksiin. Matkapuhelimen voi antaa aineenopettajalle ”kännykkäparkkiin” oppitunnin ajaksi. Matkapuhelinta tai muuta mobiililaitetta ei saa missään olosuhteissa pitää hallussa koetilaisuuden aikana. Mainittujen laitteiden esillä oleminen koetilaisuudessa luetaan vilpiksi, josta seuraa rangaistus.

Vilpillinen menettely

Jos opiskelija syyllistyy vilppiin/vilpin yritykseen/näissä avustamiseen kokeessa tai annetun tehtävän suorituksessa, koe/tehtävän suoritus hylätään. Koetilanteessa tehty vilppi johtaa kurssin keskeytymiseen. Vilpillisiä menettelyjä ovat esimerkiksi luntaus tai plagiointi. Esimerkiksi matkapuhelimen esillä oleminen koetilanteessa luetaan automaattisesti vilpiksi.

Terveydenhuolto

Opiskelijoiden terveydestä huolehtivat terveydenhoitaja, koulupsykologi ja kuraattori. Terveydenhoitaja tekee opiskelijoille terveystarkastukset ja ohjaa opiskelijat tarvittaessa lääkärin vastaanotolle terveystakeskukseen. Hän auttaa myös ensiavun antamisessa ja tapaturmien hoidossa. Terveydenhoitajan ja koulupsykologin vastaanottoajat ilmoitetaan erikseen lukuvuosittain. Opiskelijoiden hampaista huolehtii terveystakeskuksen hammashuolto. Alle 18-vuotiaille hammashuolto on maksuton.

Opiskeluhoitoryhmä

Terveydenhoitaja, psykologi, kuraattori, ryhmänohjaajat, opinto-ohjaaja, opiskelijakunnan edustajat ja rehtori muodostavat Laihian lukion yhteisöllisen opiskeluhoitoryhmän, jossa keskustellaan ja kehitetään yleisellä tasolla koulumme fyysistä ja psyykkistä opiskeluympäristöä. Tarpeen ilmetessä kootaan opiskelijakohtainen asiantuntijaryhmä pohtimaan yksittäisen opiskelijan opiskeluun ja elämäntilanteeseen liittyviä asioita. Opiskelijakohtainen opiskeluhoito perustuu aina opiskelijan suostumukseen. Opiskeluhoitoon avulla pyritään turvaamaan varhainen tuki ja ehkäisemään ongelmien syntymistä.

Päihde ja tupakointi

Koulun alue on **tupakaton, nuuskaton ja päihteetön**. Rikkomuksesta seuraa rangaistus.

Kiusaaminen

Kiusaamista ei hyväksytä ja toimenpiteisiin ryhdytään välittömästi.

Fyysinen väkivalta

Väkivaltaa tai sillä uhkaamista ei hyväksytä. Fyysisessä väkivaltatapauksessa toimitaan pääsääntöisesti samalla tavalla kuin kiusaamistapauksissa. Kaikissa väkivaltatapauksissa on käytävä myös lääkärintarkastuksessa.

Turvallisuussuunnitelma

Lukiolla on yhteistyössä kiinteistöistä vastaavan (Laihian Vuokratalot Oy) ja palolaitoksen kanssa laadittu turvallisuussuunnitelma pelastussuunnitelmineen ja -harjoituksineen. Jokaisessa luokassa on nähtävänä pelastusreitit kokoontumispaikkoineen hätätapausten varalta.

Kriisiryhmä ja toiminta kriisitilanteessa

Kriisitilanteissa toimitaan lukion kriisisuunnitelman mukaisesti. Lukion kriisir ryhmä toimii kriisin tapahduttua välittömästi (kuolemantapaus, vakava onnettomuus tai muu).

Kouluruokailu

Opiskelijoille kuuluu yksi lämmin, riittävän monipuolinen ateria/koulupäivä.

Opintotuki

Lukiossa opiskelevalla on mahdollisuus saada valtiolta esimerkiksi opintotukea tai oppimateriaalitukea. Lisätietoa saa kansliasta sekä Kelan nettisivuilta www.kela.fi.

Tapaturmakorvaukset

Opiskelijat on vakuutettu koulussa sattuvien tapaturmien varalta. Tarkemmat tiedot saa kansliasta.

Tukiopetus

Tukiopetus on opiskelijan tueksi tarvittaessa. Sitä antaa aineenopettaja tai erityisopettaja. Tukiopetusta annetaan joko opiskelijan pyynnöstä tai opettajan esityksestä.

Muut erityisjärjestelyt

Jos opiskelijan vamma tai muu vastaava vaatii erityisjärjestelyjä esim. kokeissa, tuntityöskentelyssä ja ylioppilaskirjoituksissa, lukio toimii yksilölliset tarpeet huomioon ottaen. Esim. kokeen tekemiseen voi saada lisää aikaa. Kaikissa tapauksissa toimenpiteisiin tarvitaan virallinen lausunto.

Yhteistyö kotien kanssa

Huoltajille annetaan tietoa lukion tavoitteista ja toimintatavoista sekä keinoista tukea opiskelijaa esille tulevista ongelmista tässä opinto-oppaassa, lukion kotisivulla, Wilman kautta, sähköpostilla ja vanhempainilloissa sekä tarvittaessa erillisillä tiedotteilla.

Opinto-opas jaetaan jokaiselle lukiolaiselle lukion alussa. Opinto-opas löytyy myös lukio kotisivulta. Lukio järjestää vanhempainiltoja ja tarvittaessa ns. opiskelijapalaverin, johon kutsutaan opiskelijan lisäksi huoltaja(t).

Opintomenestyksestä tiedotetaan myös huoltajille jaksoittain päättöviikon jälkeen annettavalla **opintokirjalla (=jaksotodistus)**. Huoltaja kuittaa nähdyksi alaikäisen opiskelijan opintokirjan.

Huoltaja varmistaa opiskelijan poissaolot ja selvittää niiden syyt Wilma-järjestelmän avulla. Ryhmänohjaaja seuraa ryhmänsä opiskelijoiden poissaoloja Wilma-järjestelmän avulla. Pidemmässä ja usein tapahtuvissa poissaoloissa vaaditaan terveydenhoitajan tai lääkärin todistus. Lisätietoja löytyy lukion kotisivuilta. Liialliset poissaolot saattavat johtaa kurssin keskeytymiseen.

Erityisen tuen tarpeessa olevan opiskelijan asiat hoidetaan yhteistyössä huoltajien kanssa. Ryhmänohjaaja ottaa huoltajiin yhteyttä tarvittaessa. Opiskelijoiden tukena on myös erityisopettaja.

Ryhmänohjaaja huolehtii oman ryhmänsä opiskelijoiden asioiden tiedottamisesta kotiin.

Täysi-ikäisten opiskelijoiden asioista lukio antaa tietoja vanhemmille vain opiskelijan suostumuksella.

Ryhmänohjaus

Ryhmänohjaajantunnit ovat ryhmänohjaajan ja opiskelijoiden välistä opintojen ohjausta ja ajankohtaisista asioista tiedottamista. Tunteja pidetään lukuvuoden alussa ja tarvittaessa. Lyhyempiä ohjaustuokioita (**ro:n vartteja**) pidetään säännöllisesti joka kolmas viikko ruokailun jälkeen. Ryhmänohjaaja voi muutenkin tarvittaessa ottaa yhteyttä opiskelijaan tai hänen kotiinsa. Ryhmänohjaaja haastattelee ryhmänsä opiskelijat kerran lukuvuoden aikana.

Kehityskeskustelu

Opiskelijaa ohjataan täyttämään/korjaamaan opiskelun puutteita ns. kehityskeskustelussa. Siihen osallistuvat opiskelija sekä tilanteen mukaan opettaja, rehtori, opinto-ohjaaja ja huoltaja.

Tutortoiminta

Lukion vanhemmat opiskelijat toimivat tutoreina, jotka perehdyttävät uusia opiskelijoita: antavat neuvoja, ohjaavat, auttavat lukiolaisia lukion suorittamisessa.

Opiskelijakunta

Lukiossa toimii opiskelijakunta, johon kuuluvat **kaikki lukion opiskelijat**. Opiskelijakunta järjestää lukiolaisille yhteistoimintaa ja vapaata harrastustoimintaa ja huolehtii yleisestä viihtyvyydestä. Opiskelijakunta käyttää opiskelijoiden puhevaltaa opiskelijoiden asemaan olennaisesti vaikuttavissa asioissa. Opiskelijakunnan edustajat osallistuvat esimerkiksi erilaisten työryhmien toimintaan, ovat läsnä koulukokouksissa ja kuuluvat lukion johtokuntaan opiskelijajäseninä.

Kerhot

Lukio järjestää kerhoja opiskelijoiden **toiveiden** mukaan lukion resurssit huomioon ottaen.

Järjestyssäännöt

Säännöt ovat yhteiseksi parhaaksi laadittu **lukion ohjeisto**, jota noudattamalla taataan järjestys ja yleinen viihtyvyys.

1. Kouluyhteisössä käyttäydytään asianmukaisesti ja toiset huomioon ottaen.
2. Oppitunneille ja koulun yhteisiin tilaisuuksiin saavutaan täsmällisesti.
3. Opiskelijoilla on oppitunneilla mukanaan tarvittavat opiskeluvälineet.
4. Ulkovaatteet jätetään oppituntien ja ruokailun ajaksi niille varatuille paikoille.
5. Kouluruokailu tapahtuu hyviä tapoja noudattaen. Ruokailuvälineet ja roskat sijoitetaan niille varatuille paikoille ja tuolit nostetaan ylös.
6. Jokainen huolehtii, että koulu ja sen ympäristö pysyvät siistinä. Koulun omaisuutta käsitellään huolellisesti. Vahingontekijä korvaa tahallisesti tai tuottamuksellisesti aiheuttamansa vahingot.
7. Polkupyörät, autot ja muut moottoriajoneuvot pidetään niille varatuilla pysäköintialueilla.
8. Lukioalueemme on päihtetön ja tupakaton.
9. Matkapuhelinta tai muita mobiililaitteita käytetään oppitunneilla ainoastaan opettajan luvalla opiskelutarkoituksiin.

10. Niissä asioissa, joita ei näissä järjestyssäännöissä mainita, noudatetaan lukiolakia, -asetusta sekä koulumme opetussuunnitelmassa ja opinto-oppaassa mainittuja käytänteitä.

Poissaolot

Jokainen poissaolo **on selvitettävä viipymättä** Wilma-järjestelmällä omalle ryhmänohjaajalle. Poissaolon hyväksytty syy on sairaus tai lupa. Luvan poissaoloon myöntää ryhmänohjaaja (1 - 3 päivän poissaolot) tai rehtori (yli 3 päivän mittaiset poissaolot). Pidemmät lomat anotaan kirjallisesti erillisellä lomakkeella.

Huoltaja varmentaa Wilma-järjestelmällä poissaolon syyn. Poissaolot kurssilta voivat johtaa kurssin **keskeytymiseen**. Liiallisista luvattomista poissaoloista **varoitetaan** omalla punaisella kaavakkeella ennen kurssin keskeytymistä.

Hyväksytty poissaolo **päätöviikolla edellyttää aina terveydenhoitajan- tai lääkärintodistusta**.

Tiedottaminen

Lukion tapahtumista tiedotetaan pääsääntöisesti Wilman kautta ja google-kalenterissa sekä lukion kotisivulla (laihianlukio.fi).

Opinto-ohjaus

Lukion ohjaustoimintaan kuuluu luokkamuotoisen opinto-ohjauksen lisäksi henkilökohtaista ja pienryhmäohjausta. Päävastuu opinto-ohjauksesta on **opinto-ohjaajalla**. Lisäksi jokaisella opiskelijaryhmällä on **ryhmänohjaaja**, joka seuraa ennen kaikkea oman ryhmänsä opiskelijoiden edistymistä ja poissaoloja ja puuttuu tarvittaessa ongelmiin. Jokainen **aineenopettaja** on oman aineensa opinto-ohjaaja.

Opinto-ohjelman tarkistaminen

Opinto-ohjelman muutoksesta tulee keskustella aineen opettajan ja opinto-ohjaajan tai rehtorin kanssa. Tarkistamisen voivat aiheuttaa mm. oppiaineen vaihtaminen, kurssin tai aineen poistaminen ohjelmasta/ lisääminen ohjelmaan. Opinto-ohjelman tarkistamisesta täytetään **keltainen kaavake**. Kaavake palautetaan rehtorille henkilökohtaisesti. Ennen palauttamista siinä täytyy olla vaadittavat allekirjoitukset (ks. lomake)

Keskeyttäminen

Lukio-opintojen keskeytys on opiskelijalle mahdollista **rehtorin luvalla** enintään lukuvuodeksi opiskelupaikkaa menettämättä.

Erityistuki

Erityistuet ovat mahdollisia opiskelijan tilapäisissä vaikeuksissa tai sairauden vuoksi. Tällaista tukea on mm. tukiopetus ja luki-ohjaus. Tukea annetaan joko opiskelijan pyynnöstä tai opettajan esityksestä. Lukiossa toimii erityisopettaja, joka tarvittaessa selvittää opiskelijan tuen tarvetta.

Kuunteluoppilas

Kuunteluoppilaana opiskelija voi seurata kurssin opetusta taitojensa parantamiseksi, mikäli opetusryhmissä on tilaa.

Itsenäinen opiskelu

Itsenäinen opiskelu on opiskelua ilman muodollista lähiopetusta. Jonkin oppiaineen kurssin, lyhyemmän opintokokonaisuuden tai näiden osion voi perustellusta syystä opiskella itsenäisesti. Kurssikohtaisesti määrätään, minkä kurssin tai kurssiosion voi suorittaa itsenäisesti ja millä tavalla. Luvan itsenäiseen opiskeluun antaa rehtori kuultuaan ao. aineen opettajaa (huom. **vihreä kaavake**). Ks. tarkemmin Arviointi.

Erilliset kuulustelut

Lukio mahdollistaa opiskelijoille ylioppilaskirjoituksiin valmentautumisen ja oppimäärän arvosanan korottamisen erillisillä kuulusteluilla eli **tenteillä** (ks. Arviointi).

Uusinnat

Uusinnat antavat mahdollisuuden korottaa **hylättyä** tai **hyväksyttyä** arvosanaa (ks. tarkemmin Arviointi). Uusintoihin ilmoittaudutaan **punaisella kaavakkeella**. Uusintapäivät ja ilmoittautumisajat annetaan lukuvuosittain erikseen. Hylättyjen kurssien uusintakoe on seuraavan jakson alussa. Viimeisen (5.jakson) hylättyjen kurssien uusintakoe on heti ensimmäisellä kesälomaviikolla.

Lukiodiplomit

Laihian lukiossa voi suorittaa lukiodiplomin musiikissa, kuvataiteessa ja liikunnassa. Lukiodiplomit suoritetaan Opetushallituksen ohjeiden mukaisesti. Lukiodiplomeihin kuuluvat kurssit ovat myös taito- ja taideaineiden soveltavia kursseja.

Puheviestintätaitojen päättökoe

Päättökoe suoritetaan Opetushallituksen ohjeiden mukaisesti. Koe on kaksiosainen, ja siihen kuuluvat ryhmäkeskustelu ja yksilöesiintymistehtävä. Kokeeseen voivat osallistua abiturientit. Lisätietoja saa äidinkielen opettajalta.

Aihekokonaisuudet osana lukion toimintaa

Aihekokonaisuudet tulevat esiin lukio-opiskelussa monin eri tavoin, ja ne näkyvät koulun toimintakulttuurissa. Toimintakulttuurin lisäksi aihekokonaisuudet näkyvät myös eri oppiaineissa. Aihekokonaisuuksista Kulttuurientuntemus ja kansainvälisyys on Laihian lukiossa opetuksessa painotetusti mukana.

Aktiivinen kansalaisuus, yrittäjyys ja työelämä

Hyvinvointi ja turvallisuus – Laihian lukio on yhteisö

Kestävä kehitys ja globaali vastuu - laihialaisuutta soveltaen

Kulttuurien tuntemus ja kansainvälisyys – Laihian lukiosta maailmalle

Teknologia ja yhteiskunta – osana teknologiayhteiskuntaa

Monilukutaito ja mediat – yhteyksiä toisiinsa lähelle ja kauas

Laihian lukion suoritus- ja arvosteluohjeet

"Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijan oppimista ja työskentelyä tulee arvioida monipuolisesti." (Lukiolaki 629/1998, 17 § 1 mom.)

KURSSISUORITUSTEN ARVIOINTI

Yleiset periaatteet

Opiskelijan opiskelema kurssi arvioidaan kurssin lopussa. Arvioinnin tehtävänä on antaa palautetta opiskelijalle kurssin tavoitteiden saavuttamisesta ja oppiaineen opiskelun etenemisestä. Kurssin arviointi perustuu mahdollisiin **kirjallisiin kokeisiin, opintojen edistymisen jatkuvaan havainnointiin ja opiskelijan tietojen ja taitojen arviointiin**. Myös opiskelijan oma **itsearviointi** voidaan ottaa huomioon käyttäen hyväksi muun muassa kurssin arviointikeskusteluja.

Kurssin arviointi

Jokainen kurssi arvioidaan sen päätyttyä. Opiskelijoille annetaan kunkin jakson jälkeen **opintokirja (=jaksotodistus)**, josta ilmenevät aineittain suoritettut kurssit kurssiarvosanoineen. Arviointi on nähtävissä myös Wilma-järjestelmässä. Kunkin oppiaineen **pakolliset** ja opetussuunnitelman perusteissa määritellyt **valtakunnalliset syventävät** kurssit arvioidaan **numeroin**. **Soveltavat kurssit** ovat Laihian lukion omia koulukohtaisia kursseja ja ne arvostellaan numeroin tai suoritusmerkinnällä **S = suoritettu**. Soveltavista kursseista edellytetään aina hyväksytty arvosana. Soveltavien kurssien arviointitapa määritellään ainekohtaisessa osiossa. Kirjallisesti annettu sanallinen arviointi ja suullisesti arviointikeskustelussa annettu palaute voivat myös täydentää ja täsmentää numeroarvosanaa. Luvattomat poissaolot kurssilta tai puuttuvat suoritukset voivat aiheuttaa kurssin keskeytymisen.

Diagnosoidut vammat tai niihin rinnastettavat vaikeudet, kuten lukemis- ja kirjoittamishäiriö, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, otetaan huomioon arvioinnissa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja muuhunkin kuin kirjalliseen näyttöön. Erityisjärjestelyjen myöntämistä varten opiskelijan (huoltajan) on esitettävä asiantuntijalausuntoja, joita ovat esimerkiksi erityisopettajan ja foniatriin lausunnot lukihäiriöstä. Kysy erityisjärjestelyjen myöntämisestä tarvittaessa lisätietoja ryhmänohjaajalta/rehtorilta/opinto-ohjaajalta.

Arvioinnin suorittajat ja arviointiperusteista tiedottaminen

"Opiskelijan arvioinnista päättää kunkin oppiaineen tai aineryhmän osalta opiskelijan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Päättöarvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä." (Lukioasetus 810/1998, 9 § 1 mom.)

"Opiskelijalla on oikeus saada tieto arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen." (Lukioasetus 810/1998, 9 § 2 mom.)

Yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin kurssin arviointiperusteet selvitetään opiskelijalle aina kurssin alussa, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa.

Kurssin suorittaminen uudelleen

Mikäli opiskelija saa kurssista **heikon arvosanan tai kurssin suoritus muutoin hylätään**, opiskelija ohjataan uusintakuulusteluun tai kurssin uudelleen suorittamiseen osallistumalla opetukseen tai itsenäiseen opiskeluun. Hylätty kurssi (arvosana 4) tulee korottaa jakson jälkeisenä uusintakoepäivänä.

Opiskelijalla on mahdollisuus yrittää korottaa myös jo **hyväksyttyä** kurssiarvosanaa **hyväksytyn kokeen uusintakuulusteluissa**. Hyväksytyn uusintakuulustelussa voi yrittää korottaa vain yhtä arvosanaa. Paras arvosana jää voimaan. Näitä uusintakoepäiviä on kolme kertaa lukuvuodessa.

Opiskelijalla on oikeus osallistua sekä hylätyn että hyväksytyn kurssin **uudelleen opiskeluun**, kun kurssi on tarjolla ja/tai itsenäisesti opiskellen. **Parempi arvosana jää voimaan.**

Keskeneräiset kurssit

Keskeneräisiä kursseja suoritetaan valvotusti päättöviikon viimeisen koepäivän iltapäivänä. Lisäksi syksyn ja kevään päätteeksi on rästäipäivä, jolloin suorituksia täydennetään. Keskeneräinen kurssi (K-merkintä) pitää saattaa päätöksen arvosanansaamista **kuluvan lukuvuoden aikana. Muutoin kurssin joutuu suorittamaan kokonaan uudelleen.**

Kurssien suoritusjärjestys

Suoritusjärjestys määritellään kurssikohtaisesti opetussuunnitelman ainekohtaisessa osiossa. Vain poikkeustapauksissa **rehtorin päätöksellä** opiskelija voi poiketa annetusta suoritusjärjestyksestä.

Itsenäinen opiskelu

Opiskelija voi perustellusta syystä opiskella jonkin oppiaineen kurssin tai sen osion myös itsenäisesti. Itsenäisesti opiskellusta kurssista edellytetään hyväksytty arvosana. Jos opiskelija opiskelee kurssin kokonaan tai osittain itsenäisesti, noudatetaan soveltuvin osin edellä mainittuja yleisiä arviointiperiaatteita. Kurssikohtaisesti määrätään, minkä kurssin tai kurssiosion opiskelija voi suorittaa itsenäisesti ja millä tavalla. **Luvan itsenäiseen opiskeluun antaa rehtori kuultuaan ao. aineen opettajaa.** Tiedot itsenäisestä opiskelusta vaatimuksineen kirjataan **omalle kaavakkeelle.**

Opintojen hyväksilukeminen

"Opiskelijalla on oikeus lukea hyväkseen lukion oppimäärään muualla suoritettut opinnot, jotka ovat tavoitteiltaan ja keskeisiltä sisällöiltään lukion opetussuunnitelman mukaisia." (Lukiolaki 629/1998, 23 § 1 mom.)

"Päätös muualla suoritettavien opintojen hyväksilukemisesta tulee sitä erikseen pyydettyäessä tehdä ennen mainittujen opintojen aloittamista." (Lukiolaki 629/1998, 23 § 2 mom.)

Hyväksi lukemisesta päättää **rehtori** kuultuaan ao. aineen opettajaa. Muissa oppilaitoksissa tai muualla suoritettua kurssin hyväksi lukemista anotaan erillisellä lomakkeella rehtorilta.

Muut oppilaitokset

Luettaessa opiskelijalle hyväksi opintoja muista oppilaitoksista pitäydytään suoritusoppilaitoksen antamassa arvioinnissa. Jos kyseessä on lukion opetussuunnitelmassa numeroin arvioitava kurssi, sen arvosana muutetaan lukion arvosana-asteikolle.

Vaasan yliopisto

Opiskelija voi suorittaa opintoja myös Vaasan yliopiston Avoimessa yliopistossa. Avoimen yliopiston opetus on Vaasan yliopiston tutkintovaatimusten mukaista opetusta. Niiltä osin kuin opetus vastaa lukion opetussuunnitelman tavoitteita, hyväksytään Avoimen yliopiston opetus lukiosuorituksiksi vuosityösuunnitelmassa päätetyllä tavalla. Tällöin luvan opiskeluun antaa rehtori. Opetukseen ilmoittaudutaan Avoimen yliopiston sähköisellä ilmoittautumislomakkeella. Vaasan yliopistossa voi suorittaa myös verkko-opetuksena opiskeltavia tutustumiskursseja.

Vaasan yliopiston fysiikan kurssikokonaisuus ja opiskelupaikka suoravalintana

Vaasan yliopisto ja Laihian Lukio järjestävät yhteistyössä kurssikokonaisuuden *Energia ja kestävä kehitys*. Kokonaisuus koostuu kolmesta lukiokurssista, mikä vastaa yhtä yliopiston opintojaksoa. Kurssikokonaisuus sisältää opintoja kolmesta teemasta: sähköenergiajärjestelmät, uusiutuvat energialähteet sekä kestävä kehitys ja energia-alan liiketoiminta.

Hakija, joka on lukiossa suorittanut Vaasan yliopiston ja lukion yhteistyössä järjestämän Vaasan yliopiston opetussuunnitelman mukaisen *Energia ja kestävä kehitys* kurssikokonaisuuden sekä valintaperusteiden mukaiset lukion matematiikan kurssit riittävällä opintomenestyksellä, on oikeutettu hakemaan suoraväylässä ilman todistusvalintaa tai pääsykoetta. Lisätietoja opinto-ohjaajalta.

Luja Kouluakatemia -Yhdistä lukio-opinnot ja kilpaurheilu toimivasti yhteen!

Laihian lukio mahdollistaa syksystä 2020 lähtien tavoitteellisesti urheileville nuorille mahdollisuuden osallistua Luja Kouluakatemia toimintaan osana lukio-opintojaan. Lukion opiskelija voi suorittaa lukion tarjoamien liikunnan kurssien (6 kurssia sekä liikunnan diplomi) lisäksi Kouluakatemia urheiluvalmennuksen kursseja (maksimissaan 5 kurssia), jotka voidaan hyväksi lukea osaksi lukion opintoja. Kouluakatemia kurssit sisältävät ominaisuusvalmennusta ja omatoimista lajiharjoittelua. Kurssien suorittamista varten on opiskelijan lukujärjestykseen varattu viikoittain 1-2 (75minuutin) oppituntia. Opiskelijalle myönnetään kilpailumatkoja ja harjoitteluleirejä varten vapautus koulutyöstä. Poissaolojen vuoksi voi saada tarvittaessa myös tukiopetusta. Laadukkaan opetuksen ja valmennuksen lisäksi urheilijat ovat myös oikeutettuja Akatemiaurheilijoiden etuuksiin. Kurssikuvaukset löytyvät liikunnan opetuksen kohdasta.

Ulkomailla suoritettut opinnot

Ulkomailla suoritettut opinnot voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin pakollisiksi, syventäviksi tai soveltaviksi kurseiksi. Mikäli ne luetaan hyväksi pakollisiin tai opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin syventäviin kurseihin, annetaan niistä numeroarvosana. Arvosanan määrittelyn tueksi edellytetään tarvittaessa lisänäyttöjä, joista päättää ao. aineen opettaja.

Oppiaineen oppimäärän arviointi

"Lukion opinnot jaetaan kolmeen osaan: pakollisiin, syventäviin ja soveltaviin kurseihin."
(Valtioneuvoston asetus 955/2002)

Oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti opiskelemista **pakollisista ja syventävistä kursseista** sekä niihin läheisesti liittyvistä **soveltavista kursseista**. Soveltavien kurssien kuulumisesta eri oppiaineiden oppimääriin määritellään tuntijaossa

ja ainekohtaisessa osiossa. Samassa oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaajuiset oppimäärät. Opiskelijan opiskelusuunnitelma tarkentuu lukio-opintojen aikana. Sen laatiminen ja seuranta ohjaavat opiskelijaa tavoitteellisiin kurssivalintoihin.

Päättöarvosanan muodostuminen

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien **pakollisten** ja opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjen **valtakunnallisten syventävien kurssien kurssiarvosanojen aritmeettisena keskiarvosanana**. Hylättyjen kurssiarvosanojen sallittu määrä riippuu opiskeltavien kurssien lukumäärästä. Ks. tarkemmin alla oleva kooste.

Opiskelusuunnitelman mukaisesti opiskeltuja pakollisia ja opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä valtakunnallisia syventäviä kursseja, joista voi olla hylättyjä kurssiarvosanoja enintään seuraavasti:

1–2 kurssia	0
3–5 kurssia	1
6–8 kurssia	2
9 kurssia tai enemmän	3

Oppiaineen oppimäärässä ovat mukana kaikki opiskelijan arvioidut pakolliset ja opetussuunnitelman perusteissa määritellyt valtakunnalliset syventävät kurssit. Oppiaineen oppimäärään liittyvien **soveltavien** kurssien arviointitapa ja vaikutus oppimäärän päättöarvosanaan määritellään tarkemmin ainekohtaisessa osiossa.

Päättöarvosanan korottaminen

Erilliset kuulustelut (tentit)

Opiskelijalla on mahdollisuus osallistua ennen yo-kirjoituksia ja kirjoitusten jälkeen toimeenpantaviin erillisiin kuulusteluihin (**tentteihin**). Tentit voivat olla suullisia tai kirjallisia tai suullisen ja kirjallisen osion yhdistelmiä. Kuulusteltavan oppimäärän laajuus riippuu opiskelijan opinto-ohjelmasta. Tentit ovat ilmaisia eivätkä ne koskaan alenna opiskelijan arvosanaa. Tentteihin ilmoittaudutaan tammikuun alussa ja niihin osallistumista suositellaan erityisesti ennen yo-kirjoituksia. Tällöin tentteihin valmistautuminen tukee yo-kokeisiin valmistautumista.

Mikäli opiskelija osoittaa tenteissä suurempaa kypsyttä ja oppiaineen hallintaa kuin kurssien arvostelusta määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, **arvosanaa** korotetaan.

Muut mahdollisuudet korottamiseen

Valtakunnallisissa opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjen pakollisten ja syventävien kurssien pohjalta muodostuvaa arvosanaa on mahdollista korottaa edellä mainitun erillisen kuulustelun lisäksi

- opetussuunnitelman ainekohtaisessa osiossa määriteltyjen koulukohtaisten ja soveltavien kurssien pohjalta annetulla **lisänäytöllä**

- opiskelijan arvioinnista päättävien **harkinnan perusteella**, mikäli opiskelijan tiedot ja taidot ovat oppiaineen päättövaiheessa kurssiarvosanojen perusteella määräytyvää arvosanaa paremmat.

Päätötodistuksessa numeroin arvioitavat oppiaineet

Lukioasetuksen määrittämin **numeroarvosanoin** arvioidaan kaikki **pakollisten** oppiaineiden oppimäärät sekä **valinnaiset vieraat kielet**. **Opinto-ohjauksesta** annetaan **suoritusmerkintä**. Mikäli opiskelija **pyytää**, hän on oikeutettu saamaan **suoritusmerkinnän liikunnasta** ja sellaisista **oppiaineista**, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain **yhden kurssin**, sekä **valinnaisista vieraista kielistä**, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää vain **kaksi** kurssia. Opetussuunnitelmassa määritellyt muut lukion tehtävään soveltuvat opinnot arvioidaan siten, kuin opetussuunnitelmassa on päätetty.

Lukion oppimäärän suoritus

Oppimäärä

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät edellä esitetyllä tavalla hyväksytysti ja lukion vähimmäiskurssimäärä **75 kurssia** - sisältäen **pakolliset** ja **vähintään 10 syventävää** kurssia - täyttyy. Oppilaitoskohtaisista soveltavista kursseista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat kurssit.

Arvioinnin uusiminen ja oikaisu

Kurssin arvosanaan voi hakea muutosta. Ensin asiasta on syytä keskustella aineenopettajan ja rehtorin kanssa.

Opinnoissa etenemistä tai päättöarviointia koskevan päätöksen uusimista on pyydetty kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä." (Lukioasetus 810/1998, 13 § 1 mom.)

"Jos 1 momentissa tarkoitettu uusi arviointi tai ratkaisu, jolla pyyntö on hylätty, on ilmeisen virheellinen, lääninhallitus voi opiskelijan pyynnöstä velvoittaa opettajan toimittamaan uuden arvioinnin tai määrätä opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen muutettavaksi taikka määrätä, mikä arvosana opiskelijalle on annettava." (Lukioasetus 810/1998, 13 § 2 mom.)

Todistukset

Lukio-opinnot suoritettuaan opiskelija saa lukion päätötodistuksen.

"Lukion koko oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päätötodistus. Kesken lukion oppimäärän suorittamista eroavalle opiskelijalle annetaan erotodistus, johon merkitään arvostelu suoritetuista opinnoista. Yhden tai useamman

aineen oppimäärän suorittaneelle annetaan todistus oppimäärän suorittamisesta."
(Lukioasetus 810/1998, 8 § 1 mom.)

KURSSIESITTELYT AINEITTAIN

Lukio-opintoihin kuuluu **pakollisten** kurssien lisäksi **syventäviä** ja **soveltavia** kursseja. **Pakolliset kurssit** kuuluvat aina opinto-ohjelmaan riippumatta siitä, mitä ne sisältävät. Siksi niiden esittely tapahtuu tarkemmin opetussuunnitelmassa ja kunkin aineen oppitunneilla.

Syventävät kurssit ovat **valtakunnallisia** kursseja, joita opiskelijan on valittava opinto-ohjelmaansa vähintään kymmenen. **Soveltavat** kurssit ovat aina **Laihian lukion omia** kursseja.

Seuraavassa annetaankin tarvittavia tietoja valintojen tekoa varten vain opiskelijoiden vapaasti valittavista kursseista eli syventävistä ja soveltavista oppiaineittain. Lisäksi em. kurssien esittelyn jälkeen kerrotaan jokaisen oppiaineen niin pakollisten, syventävien kuin soveltavienkin kurssien mahdollinen **suorittamisjärjestys ja arviointitapa**. Lukiodiplomit ovat oppiaineen taito- ja taideaineiden soveltavia kursseja.

ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS = ÄI

Oppiaineena äidinkieli ja kirjallisuus on lukio-opetuksen keskeinen taito-, tieto-, kulttuuri- ja taideaine. Se tarjoaa aineksia kielellisen ja kulttuurisen yleissivistyksen sekä oman identiteetin rakentamiseen. Opetus kehittää ajattelemisen taitoja ja vahvistaa sekä arjessa että opiskelussa tarvittavia oppimaan oppimisen taitoja ja vuorovaikutusosaamista.

PAKOLLISET KURSSIT

1. Tekstit ja vuorovaikutus (ÄI1)
2. Kieli, kulttuuri ja identiteetti (ÄI2)
3. Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa (ÄI3)
4. Tekstit ja vaikuttaminen (ÄI4)
5. Teksti ja konteksti (ÄI5)
6. Nykyculttuuri ja kertomukset (ÄI6)

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

7. Puhe- ja vuorovaikutustaitojen syventäminen (ÄI7)

Puheviestintä on päivän sana. Taitoa tarvitaan niin jatko-opinnoissa, työelämässä kuin arkipäivän tilanteissakin. Hyvästä puhe- ja ilmaisutaidosta on iloa elämän jokaisena päivänä. Kurssi tarjoaa tietoa puheviestinnän teoriasta ja paljon käytännön harjoituksia aina puhetekniikasta luovaan ilmaisuun. Puheviestintäkurssi on tarkoitettu kaikille kykyihin ja taipumuksiin katsomatta.

8. Kirjoitustaitojen syventäminen (ÄI8)

Tällä kurssilla pääset syventämään taitojasi tuottaa erilaisia tekstejä ja perehdyt ajankohtaisiin kulttuurin, median ja yhteiskunnallisen keskustelun aiheisiin. Kurssilla saat runsaasti valmennusta ylioppilaskoetta varten. Kurssin tiedot vaaditaan ylioppilaskokeessa.

9. Lukutaitojen syventäminen (ÄI9)

Kurssilla syvennetään ja monipuolistetaan taitoja eritellä, tulkita, tuottaa ja arvioida erilaisia tekstejä. Kriittinen ja kulttuurinen lukutaito syvenee. Kurssilla harjaannutaan myös tuottamaan tekstien tulkintoja. Tämän kurssin tiedot vaaditaan ylioppilaskokeessa.

KOULUKOHTAISET SOVELTAVAT KURSSI

10. Kielen taidoista kirjoittamisen taitoihin (ÄI10)

Kurssilla harjoitellaan ylioppilaskokeen perusteita. Tutustutaan erilaisiin tekstilajeihin ja harjaannutaan tekstin pohjalta kirjoittamisen pelisääntöihin. Lisäksi lähestytään oikeakielisyyttä ja tyyliä kirjoittamisen näkökulmasta. Kurssin tiedoista on apua ylioppilaskokeessa.

11. Ilmaisun iloa ja rohkeutta (ÄI11)

Kurssilla keskitytään opiskelijoiden oman ilmaisun vapauttamiseen ja vahvistamiseen erilaisten leikkien, keskittymis- ja esiintymisharjoitusten avulla. Työtavoissa lähdetään yhdessä tekemisestä, ryhmä- ja parityöskentelystä kohti yksilöllisempiä harjoituksia. Tavoitteena ovat hyvät vuorovaikutustaidot sekä ilmaisun ilo ja rohkeus.

ARVIOINTI:

Kurssit 1–10 numeroin

Kurssi 11 suoritusmerkinnällä

RUOTSI = RUB

PAKOLLISET KURSSIT

1. **Minun ruotsini (RUB1)**
2. **Hyvinvointi ja ihmissuhteet (RUB2)**
3. **Kulttuuri ja mediat (RUB3)**
4. **Monenlaiset elinympäristömme (RUB4)**
5. **Opiskelu- ja työelämää ruotsiksi (RUB5)**

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

6. **Viesti ja vaikuta puhuen (RUB6)**

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti, taitoa ymmärtää puhuttua kieltä ja rakentaa dialogia. Puhumisen harjoittelun aiheina ovat ajankohtaiset pohjoismaiset tapahtumat ja muiden kurssien aihepiirit. Näin kurssi valmentaa myös yo-kirjoituksiin. Kurssitehtävät ja työmuodot ovat monipuolisia sisältäen mm. keskustelua, ääntämisen harjoittelua, kuunteluharjoituksia sekä lyhyiden viestinnällisten raporttien laatimista. Kurssin arviointi perustuu opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta saatuun arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin. Suullisen kielitaidon kokeesta annetaan erillinen todistus päättötodistuksen liitteenä.

7. **Kestävä elämäntapa (RUB7)**

Kurssilla syvennetään taitoa tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille. Kurssilla jatketaan oppimäärän pakollisten kurssien teemojen käsittelyä ekologisen, taloudellisen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä elämäntavan näkökulmasta ottaen huomioon opiskelijoiden tarpeet tai kiinnostuksen kohteet. Kerrataan kielioppia ja laajennetaan sanavarastoa.

KOULUKOHTAISET SOVELTAVAT KURSSIT

8. **Kulttuurin tekijöitä ja näkijöitä, päättökokeeseen valmentava kurssi (RUB8)**

Kurssilla tutustutaan laaja-alaisesti pohjoismaiden kulttuuriin, kehitetään kielitaitoa monipuolisesti ja kiinnitetään huomio täsmälliseen ilmaisuun. Kerrataan kielioppia ja laajennetaan sanavarastoa. Vankennetaan puhutun kielen ymmärtämistä ja ymmärtävää lukemista.

9. Tunne Pohjolaa (RUB9)

Kurssilla kehitetään vaativan kieliaineksen ymmärtämistä. Opitaan tuntemaan tämän päivän pohjoismaalaisuutta: yhteiskuntaa, perinteitä, kirjallisuutta, musiikkia ja taiteita, Alkukielellä, myös ääninäyttein. Kurssiin voi sisältyä teatterikäynti tai opintomatka ulkomaille.

10. Tekstinluku- ja kirjoituskurssi, päättökokeeseen valmentava kurssi (RUB10)

Luetaan vaativampia tekstejä (esim. yo-tekstejä ja sanomalehtiartikkeleita), kirjoitetaan erilaisia viestejä ja tehdään rakenneharjoituksia. Suositellaan vasta pakollisten kurssien jälkeen.

11. Tukikurssi lukion aloittaville (RUB11)

Kerrataan peruskielioppia ja -sanastoa erityyppisten harjoitusten avulla. Sopii niille, joilla on vaikeuksia kielen rakenteiden hallinnassa. Erillinen oppikirja.

ARVIOINTI:

Kurssit 1-8 numeroin

Kurssit 9-11 suoritusmerkinnällä

ENGLANTI

PAKOLLISET KURSSIT

- 1. Englannin kieli ja maailmani (ENA1)**
- 2. Ihminen verkostoissa (ENA2)**
- 3. Kulttuuri-ilmiöitä (ENA3)**
- 4. Yhteiskunta ja ympäröivä maailma (ENA4)**
- 5. Tiede ja tulevaisuus (ENA5)**
- 6. Opiskelu, työ ja toimeentulo (ENA6)**

SYVENTÄVÄT KURSSIT

- 7. Kestävä elämäntapa (ENA7)**

Kurssilla valmistaudutaan päättökokeeseen kehittämällä kielitaitoa monipuolisesti. Erityisesti keskitytään luetunymmärtämisen ja kirjoittamisen kehittämiseen analysoimalla ja tuottamalla eri tekstilajien tekstejä.

8. Viesti ja vaikuta puhuen (ENA8)

Kurssilla syvennetään taitoa tuottaa kieltä suullisesti ja ymmärtää puhuttua kieltä. Kurssilla kerrataan oppimäärän pakollisilla kursseilla käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Puhumista harjoitellaan kyseisiin aiheisiin liittyvien tekstien ja puheen ymmärtämistä harjoittavien materiaalien avulla. Kurssin työmuodot ovat monipuolisia ja niiden tavoitteena on kehittää ääntämis-, kerronta- ja keskustelutaitoja. Kurssin arviointi perustuu Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta saatuun arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin. Suullisen kielitaidon kokeesta annetaan erillinen todistus päättötodistuksen liitteenä.

SOVELTAVAT KURSSIT

9. Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen, päättökokeeseen valmentava kertauskurssi(ENA9)

Kurssilla valmistaudutaan päättökokeeseen syventämällä luetun- kuullunymmärtämistaitoja sekä harjoittelemalla päättökokeen tehtävätyyppejä. Kerrataan eri tekstilajienkirjoittamista sekä vahvistetaan rakenteiden ja sanaston hallintaa, digitaalinen materiaali.

10. Tekstiluku- ja kirjoituskurssi (ENA10)

Luetaan erilaisia tekstejä ja harjoitellaan kirjoittamista. Materiaalina käytetään erityisesti vaativampia, päättökokeen tyyppisiä tekstejä.

11. Tukikurssi (ENA11)

Kurssilla kerrataan peruskoulun oppiainesta ja opastetaan opiskelijoitalukion työtapoihin. Keskeisiä sisältöjä ovat sanaston kertaaminen ja laajentaminen sekä perusrakenteiden kertaaminen. Kurssi on tarkoitettu suoritettavaksi lukion alussa.

ARVIOINTI:

Kurssit 1–9 numeroin

Kurssit 10–11 suoritusmerkinnällä

SAKSA = SB2 RANSKA =RB2 (Perusopetuksessa alkanut oppimäärä)

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

1. Elämän tärkeitä asioita (SB21) (RB21)

Kurssin aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

2. Monenlaista elämää (SB22)(RB22)

Kurssilla kiinnitetään erityistä huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin eri maissa. Harjoitellaan pienimuotoisesti kirjallista viestintää.

3. Hyvinvointi ja huolenpito (SB23) (RB23)

Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista.

4. Kulttuuri ja mediat (SB24)(RB24)

Tutustutaan saksankielisen kielialueen kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

5. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (SB25)(RB25)

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

6. Yhteinen maapallomme (SB26)(RB26)

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan aikaisempien kurssien asioita opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

7. Kansainvälinen toiminta (SB27)(RB27)

Kurssilla hyödynnetään kielitaitoa ja vahvistetaan kulttuurista ymmärrystä tutustumalla tai osallistumalla mahdollisuuksien mukaan kansainväliseen yhteistyöhön, vapaaehtoistyöhön tai työelämään tarvittaessa etäyhteyksiä hyödyntäen.

8. Viesti puhuen ja kirjoittaen (SB28)(RB28)

Kurssilla vankennetaan tuottamistaitoja, joita tarvitaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan erilaisten tekstilajien tuottamista ja tulkintaa. Kerrataan aiemmin käsiteltyjä aihepiirejä tai niitä täydennetään opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

ARVIOINTI:

Kurssit 1–8 numeroin

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

1. Tutustutaan toisiimme ja uuteen kieleen (SB31)(RB31)

Kurssilla tutustutaan saksan kielen asemaan maailmassa ja hahmotetaan saksan kielen suhde muihin kieliin. Harjoitellaan vuorovaikutusta arkeen liittyvissä tilanteissa sekä opetellaan tärkeimpiä kohteliaisuuteen liittyviä ilmauksia.

2. Matkalla maailmassa (SB32) (RB32)

Kurssilla harjoitellaan selviytymistä erilaisissa matkustamiseen liittyvissä ja tavanomaisissa asiointitilanteissa.

3. Elämän tärkeitä asioita (SB33)(RB33)

Kurssin aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, ihmissuhteisiin ja verkostoihin, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin.

4. Monenlaista elämää (SB34)(RB34)

Kurssilla kiinnitetään erityistä huomiota sosiaalisten koodien mahdollisiin eroavuuksiin eri maissa. Harjoitellaan pienimuotoisesti kirjallista viestintää.

5. Hyvinvointi ja huolenpito (SB35)(RB35)

Harjoitellaan taitoa muotoilla mielipiteitä arkipäiväiseen elämään liittyvistä asioista. Tutustutaan erilaisiin hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänvaiheisiin liittyviin teksteihin ja harjoitellaan keskustelemaan niihin liittyvistä asioista.

6. Kulttuuri ja mediat (SB36)(RB36)

Tutustutaan saksankielisen kielialueen kulttuuri-ilmiöihin ja medioihin ajankohtaisesta ja nuoria kiinnostavasta näkökulmasta.

7. Opiskelu, työ ja tulevaisuus (SB37)(RB37)

Kurssilla kiinnitetään huomiota viestinnän kulttuuriseen sopivuuteen. Aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin.

8. Yhteinen maapallomme (SB38)(RB38)

Kurssilla jatketaan keskusteluharjoituksia ja kerrataan aikaisempien kurssien asioita opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Tutustutaan mahdollisuuksiin osallistua kansainväliseen yhteistyöhön. Aihepiirit nousevat luonnosta, erilaisista asuinympäristöistä sekä kestävästä elämäntavasta.

KOULUKOHTAISET SOVELTAVAT KURSSIT

9. Abikurssi (SB39)(RB39)

Monipuolista valmentautumista yo-kirjoituksiin. Soveltuu sekä B2 että B3 kielen opiskelijoille.

10. Kielitaito ja maantuntemus (SB210, SB310)

Kurssilla tutustutaan saksankieliseen kaupunkiin. Kurssiin kuuluu valmisteleva osuus tehtävineen ja kurssin päätteeksi opintomatka kohteena olevaan kaupunkiin.

ARVIOINTI:

Kurssit 1-8 numeroin

Kurssit 9 ja 10 suoritusmerkinnällä

MATEMATIIKKA

Matematiikan asema aikamme kulttuurissa edellyttää valmiutta ymmärtää, hyödyntää ja tuottaa matemaattisesti esitettyä tietoa. Sillä on merkittävä tai ratkaiseva rooli muun muassa tieteissä, teknologiassa, taloudessa, yrittäjyydessä, terveydenhuollossa ja turvallisuudessa.

Matematiikan oppimäärää vaihdettaessa pitkästä lyhyeen kurssija luetaan hyväksi seuraavasti: MAA2 → MAB2, MAA3 → MAB3, MAA6 → MAB7 ja MAA8 → MAB4 ja MAA10 → MAB5. Muut pitkän oppimäärän mukaiset opinnot voivat olla lyhyen oppimäärän paikallisia syventäviä tai paikallisia soveltavia kurssija opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY1)

Matematiikan yhteisen opintokokonaisuuden tehtävänä on herättää opiskelijan kiinnostus matematiikkaa kohtaan muun muassa tutustuttamalla hänet matematiikan moninaiseen merkitykseen ihmiselle ja yhteiskunnalle sekä sen ainutlaatuihin ja kiehtovaan olemukseen tieteenalana.

PAKOLLINEN KURSSI

1. Luvut ja lukujonot (MAY1)

ARVIOINTI:

Numeroin 4-10

MATEMATIIKAN PITKÄ OPPIMÄÄRÄ = MAA

Matematiikan pitkän oppimäärän opetuksen tehtävänä on antaa opiskelijalle ammatillisten ja korkeakouluopintojen edellyttämät matemaattiset valmiudet sekä matemaattinen yleissivistys.

ARVIOINTI:

Kurssit MAA2-MAA13 numeroin
Kurssi MAA14 suorituserkinnällä
Kurssi MAA15 suoritserkinnällä
Kurssi MAA16 numeroin

PAKOLLISET KURSSIT

- 2. Polynomifunktiot ja -yhtälöt (MAA2)**
- 3. Geometria (MAA3)**
- 4. Vektorit (MAA4)**
- 5. Analyttinen geometria (MAA5)**
- 6. Derivaatta (MAA6)**
- 7. Trigonometriset funktiot (MAA7)**
- 8. Juuri- ja logaritmifunktiot (MAA8)**
- 9. Integraalilaskenta (MAA9)**
- 10. Todennäköisyys ja tilastot (MAA10)**

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

11. Lukuteoria ja todistaminen (MAA11)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija perehtyy logiikan alkeisiin ja tutustuu todistusperiaatteisiin sekä harjoittelee todistamista, hallitsee lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin, osaa tutkia kokonaislukujen jaollisuutta jakoyhtälön ja kokonaislukujen kongruenssin avulla, syventää ymmärrystään lukujonoista ja niiden summista, sekä osaa käyttää teknisiä apuvälineitä lukujen ominaisuuksien tutkimisessa.

12. Algoritmit matematiikassa (MAA12)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija syventää algoritmista ajatteluaan, osaa tutkia ja selittää, kuinka algoritmit toimivat, ymmärtää iteroinnin käsitteen ja oppii ratkaisemaan epälineaarisia yhtälöitä numeerisesti, osaa tutkia polynomien jaollisuutta ja osaa määrittää polynomin tekijät, osaa määrittää numeerisesti muutosnopeutta ja pinta-alaa, sekä osaa käyttää teknisiä apuvälineitä algoritmien tutkimisessa ja laskutoimituksissa.

13. Differentiaali- ja integraalilaskennan jatkokurssi (MAA13)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija syventää differentiaali- ja integraalilaskennan teoreettisten perusteiden tuntemustaan, täydentää integraalilaskennan taitojaan ja soveltaa niitä muun muassa jatkuvien todennäköisyysjakaumien tutkimiseen, sekä osaa käyttää teknisiä apuvälineitä funktion ominaisuuksien tutkimisessa ja derivaatan laskemisessa annetun muuttujan suhteen sekä epäoleellisten integraalien, lukujonon raja-arvon ja sarjan summan laskemisessa sovellustehtävissä.

KOULUKOHTAISET SOVELTAVAT KURSSIT

14. Matematiikan kokonaiskuva (MAA14)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija osaa yhdistää eri kursseilla opittuja asioita ja käyttää niitä ongelmien ratkaisussa. Lisäksi opiskelija saa hyvät valmiudet yo-kirjoituksiin ja jatko-opintoja varten.

15. Matematiikan aikalaisä (MAA15)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija palauttaa mieleen yläkoulun matematiikan peruslaskutoimituksia, kehittää laskurutiinia, oppii suorittamaan tarvittavia teknisiä apuvälineitä käyttäen ja saa hyvät valmiudet jatkaa matematiikan opintoja lukiossa.

16. Talousmatematiikka (MAA16)

Kurssilla opiskellaan indeksi-, kustannus-, rahaliikenne-, laina-, verotus- ja muita laskelmia sekä taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja lukujonojen ja summien avulla

MATEMATIIKKA LYHYT OPPIMÄÄRÄ = MAB

Matematiikan lyhyen oppimäärän opetuksen tehtävänä on tarjota valmiuksia hankkia, käsitellä ja

ymmärtää matemaattista tietoa ja käyttää matematiikkaa elämän eri tilanteissa ja jatko-opinnoissa.

ARVIOINTI: Kurssit: MAB 2 - MAB 8 ja MAB 10 numeroin
Kurssi: MAB 9 suoritusmerkinnällä

PAKOLLISET KURSSIT

2. Lausekkeet ja yhtälöt (MAB2)

Opiskelija harjaantuu käyttämään matematiikkaa jokapäiväisen elämän ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä

3. Geometria (MAB3)

Opiskelija harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista

4. Matemaattisia malleja (MAB4)

Opiskelija näkee reaali maailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla ja tottuu arvioimaan mallien hyvyttä ja käyttökelpoisuutta.

5. Tilastot ja todennäköisyys (MAB5)

Opiskelija harjaantuu käsittelemään ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja, arvioi erilaisia regressiomalleja mm. taulukkolaskentaohjelman avulla ja tekee ennusteita mallien avulla

6. Talousmatematiikka (MAB6)

Kurssilla opiskellaan indeksi-, kustannus-, rahaliikenne-, laina-, verotus- ja muita laskelmia sekä taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja lukujonojen ja summien avulla.

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

7. Matemaattinen analyysi (MAB7)

Kurssilla perehdytään paremmin graafiin ja numeerisiin menetelmiin. Lisäksi tutustutaan derivaattaan ja sen avulla tutkitaan funktioiden kulkua sekä funktioiden suurinta ja pienintä arvoa.

8. Tilastot ja todennäköisyys II (MAB8)

Kurssilla perehdytään tarkemmin tilastoihin ja todennäköisyyksiin normaalijakauman, toistokokeen, binomijakauman avulla. Lisäksi opitaan niiden merkitys esimerkiksi vakuutus- ja pankkimaailmassa.

KOULUKOHTAISET SOVELTAVAT KURSSIT

9. Kertauskurssi (MAB9)

Kurssilla kerrataan lyhyen matematiikan yo-kokeessa keskeisiin aihekokonaisuuksiin, kuten prosenttilaskentaan, geometriaan ja yhtälöihin. Lisäksi tehdään yo-tasoisia tehtäviä.

10. Aikalisäkurssi (MAB10)

Ensimmäisen vuoden syksyllä järjestettävä kurssi, jossa palautetaan mieleen yläkoulussa opittuja taitoja, joiden avulla tulevien matematiikan kurssien suorittaminen helpottuu. Kurssilla opiskellaan myös laskimen ja mahdollisten tietokonepohjaisten matemaattisten ohjelmien oikeanlaista käyttöä.

BIOLOGIA = BI

Biologian opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun kehittymistä. Opetus lisää ymmärrystä biologian merkityksestä osana luonnontieteellisen maailmankuvan rakentumista. Biologian opetuksen tarkoituksena on lisäksi herättää kiinnostusta bio- ja ympäristötieteisiin. Biologian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään biotieteiden tarjoamia mahdollisuuksia edistää ihmiskunnan, muun eliökunnan ja elinympäristöjen hyvinvointia.

PAKOLLISET KURSSIT

- 1. ja evoluutio (BI1)**
- 2. Ekologia ja ympäristö (BI2)**

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

3. Solu ja perinnöllisyys (BI3)

Kurssilla syvennetään tietoja solun rakenteesta ja toiminnasta sekä tutustutaan periytyksen perusteisiin.

4. Ihmisen biologia (BI4)

Kurssilla perehdytään ihmisen anatomiaan ja fysiologiaan sekä terveyteen vaikuttaviin tekijöihin.

5. Biologian sovellukset (BI5)

Kurssilla perehdytään erilaisiin biologian sovelluksiin mm. geeniteknologian ja mikrobiologian alalla.

KOULUKOHTAISET SOVELTAVAT KURSSIT

6. Kertauskurssi (BI6)

Kerrataan kirjoitusten kannalta keskeisimpiä sisältöjä sekä harjoitellaan erilaisiin yo-tehtäviin vastaamista.

ARVIOINTI:

Kurssit 1–5 numeroin

Kurssi 6 suorituserkinnällä

MAANTIEDE = GE

Maantieteen opetuksen tehtävänä on kehittää opiskelijan maantieteellistä maailmankuvaa ja antaa

hänelle valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia, alueellisia ja paikallisia ilmiöitä ja ongelmia sekä niiden ratkaisumahdollisuuksia. Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa havaitsemaan muuttuvaan maailmaan vaikuttavia tekijöitä, muodostamaan perusteltuja näkemyksiä, ottamaan kantaa omassa ympäristössä, lähialueilla ja koko maailmassa tapahtuviin muutoksiin sekä toimimaan aktiivisesti luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Opetus harjaannuttaa opiskelijan osallistumis- ja vaikuttamistaitoja sekä tukee opiskelijaa kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

PAKOLLISET KURSSIT

1. Maailma muutoksessa (GE1)

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

2. Sininen planeetta (GE2)

Kurssilla tarkastellaan luonnonmaantieteen ilmiöitä ja syvennetään mm. ilmakehän, kivikehän ja vesikehän rakenteen ja toiminnan tuntemusta.

3. Yhteinen maailma (GE3)

Kurssilla tarkastellaan ihmismaantieteen ilmiöitä. Aiheina mm väestöön, asutukseen, teollisuuteen, liikkumiseen ja energiaan liittyvät kysymykset.

4. Geomedia- tutki, osallistu ja vaikuta

Kurssilla sovelletaan aiemmilla kursseilla opittuja tietoja ja taitoja tutkielman laatimisessa tai muussa projektissa.

KOULUKOHTAISET SOVELTAVAT KURSSIT

5. Kertauskurssi

Kerrataan kirjoitusten kannalta keskeisimpiä sisältöjä sekä harjoitellaan erilaisiin yo-tehtäviin vastaamista.

ARVIOINTI:

Kurssit 1–4 numeroin

Kurssi 5 suorituserkinnällä

FYSIIKKA = FY

Fysiikan opetus tukee opiskelijoiden luonnontieteellisen ajattelun sekä maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään fysiikan merkitystä

jokapäiväisessä elämässä, ympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa.

ARVIOINTI:

FY 1-7 numeroin

FY 8 suoritusmerkinnällä

PAKOLLINEN KURSSI

1. Fysiikka luonnontieteenä (FY1)

Opiskelija saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa ja sen opiskelua kohtaa ja ymmärtää fysiikan merkityksen nykyaikana, jatko-opinnoissa ja työelämässä.

SYVENTÄVÄT VALTAKUNNALLISET KURSSIT

2. Lämpö (FY2)

Fysiikan merkitys energiantuotannon ratkaisuissa ja kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa, lämpö ja lämpötila, kaasujen tilanmuutokset, lämpölaajeneminen ja paine, kappaleiden lämpeneminen, jäähtyminen, olomuodon muutokset ja lämpöenergia, mekaaninen työ, teho ja hyötysuhde, energian säilyminen lämpöopissa ja lämmön siirtymissuunta, tutkimuksen tai ongelmanratkaisun ideointia ja suunnittelua.

3. Sähkö (FY3)

Fysiikan ja teknologian merkitys jokapäiväisessä elämässä ja yhteiskunnassa, sähkövirta ja jännite sekä resistanssi ja Ohmin laki, yksinkertaiset tasavirtapiirit ja Kirchhoffin lait, sähköteho ja Joulen laki, kondensaattori, diodi ja LED komponentteina, sähköstaattinen vuorovaikutus, Coulombin laki ja sähkökenttä, sähköturvallisuus, kytkentöjen tekeminen ja virtapiirien tutkiminen.

4. Voima ja liike (FY4)

Fysiikan merkitys yksilön ja yhteiskunnan turvallisuudelle, vuorovaikutus liikkeen muutoksen syynä, tasainen ja tasaisesti kiihtyvä suoraviivainen liike, Newtonin lait, voimakuvio ja voimien yhteisvaikutus, etä- ja kosketusvoimia: paino, kitka, noste ja kvalitatiivisesti väliaineen vastus, liikeyhtälö, momentti ja tasapaino pyörimisen suhteen yksinkertaisissa tilanteissa, liikemäärän säilymlaki, impulssiperiaate ja yksiulotteiset törmäykset, liike- ja potentiaalienergia sekä mekaanisen energian säilymlaki, mallien käyttäminen ja muodostaminen sekä niiden rajoitukset ja puutteet.

5. Jaksollinen liike ja aallot (FY5)

Fysiikan merkitys lääketieteessä ja musiikissa, tasainen ympyräliike, gravitaatiovuorovaikutus, harmoninen voima ja värähdysliike, aaltoliikkeen synty ja aaltojen eteneminen, aaltoliikkeen heijastuminen, taittuminen, diffraktio, interferenssi ja seisovat aallot. ääni aaltoliikeilmiönä, mallien ja simulaatioiden suhde todellisuuteen.

6. Sähkömagnetismi (FY6)

Fysiikan merkitys energia- ja viestintäteknologiassa, magnetismi, magneettinen vuorovaikutus ja magneettikenttä, varatun hiukkasen liike sähkö- ja magneettikentässä, sähkömagneettinen induktio, magneettivuo, induktiolaki ja Lenzin

laki, generaattori, muuntaja, vaihtovirran synty ja energian siirto sähkövirran avulla, sähkömagneettisen säteilyn spektri, valon heijastuminen, taittuminen, interferenssi ja diffraktio, tutkimuksen tai ongelmanratkaisuprosessin jäsennetty kuvaaminen.

7. Aine ja säteily (FY7)

Näkökulmia fysiikan ja kosmologian kehittymiseen, energian kvantittuminen, sähkömagneettisen säteilyn kvantittuminen ja fotonit, aaltohiukkasdualismi, atomiytimen rakenne, ydinreaktiot, ydinenergia, ytimen sidosenergia sekä energian ja massan ekvivalenssi, radioaktiivisuus ja hajoamislaki, säteilyturvallisuus ja säteilyn hyötykäyttö, tiedonhankinta, esittäminen ja arviointi.

SOVELTAVAT KOULUKOHTAISET KURSSIT

8. Fysiikan kokonaiskuva (FY8)

Aikaisemmin opitun tiedon kertaaminen ja laajentaminen, korkeamman matematiikan käyttäminen fysiikassa, fysiikan kokonaiskuvan luominen. Tavoitteena saada hyvä pohja yo-kirjoituksia ja jatko-opintoja varten.

KEMIA = KE

Kemian opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja nykyaikaisen maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus ohjaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, ympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opiskelijat kehittävät valmiuksiaan opiskella luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla.

ARVIOINTI:

KE 1 - KE 5 numeroin

KE 6 – KE 7 suoritusmerkinnällä

PAKOLLINEN KURSSI

1. Kemiaa kaikkialla (KE1)

Kemian merkitys nykyaikana, jatko-opinnoissa ja työelämässä. Atomin rakenne ja jaksollinen järjestelmä pääpiirteissään sekä alkuaineiden ja yhdisteiden ominaisuuksia.

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

2. Ihmisen ja elinympäristön kemiaa (KE2)

Kurssilla perehdytään erityisesti orgaaniseen kemiaan ja sen merkitykseen hyvinvoinnin ja terveyden kannalta, hiili- happi- ja typpi yhdisteiden kautta. Myös orgaanisten yhdisteiden kolmiulotteinen rakennetta eli isomeriaa tutkitaan esim. tietokoneavusteisesti. Lisäksi tutustutaan kemian peruslaskuihin, kuten ainemäärään ja pitoisuuteen.

3. Reaktiot ja energia (KE3)

Kurssilla perehdytään kemiallisten reaktioiden merkitykseen ja niiden symboliseen hyödyntämiseen laskennallisessa kemiassa. Lisäksi opiskellaan lisää oleellisia laskutoimituksia, kuten kaasujen paineeseen ja energian häviämättömyyteen liittyen.

4. Materiaalit ja teknologia (KE4)

Kurssilla perehdytään kemiallisesti tuotettujen materiaalien(muovit ja muut polymeerit) ja metallien merkitykseen teknologiassa. Lisäksi opiskellaan metallien hapettumiseen ja pelkistymiseen liittyviä ongelmia, mahdollisuuksia laskennallisesti.

5. Reaktiot ja tasapaino (KE5)

Kurssilla perehdytään laboratoriossa ja luonnossa esiintyviin kemiallisiin tasapainoihin reaktioyhtälöiden ja laskujen avulla. Lisäksi opiskellaan reaktionopeuteen vaikuttavia ilmiöitä sekä hyödynnetään opittua laskennallisesti.

KOULUKOHTAISET SOVELTAVAT KURSSIT

6. Laborointikurssi (KE6)

Kurssilla tutustutaan kattavasti kemiallisiin reaktioihin käytännön tasolla. Valmistetaan lioksia, titrataan ja tutustutaan muihin keskeisiin kemian työmenetelmiin. Lisäksi tutustutaan johonkin molekyylin mallinnusohjelmaan.

7. Kertauskurssi (KE7)

Kerrataan kattavasti kurssien 1-5 aiheita ja yhdistellään niitä hallittaviksi kokonaisuuksiksi. Lisäksi tehdään yo- ja pääsykoetasoisia tehtäviä.

USKONTO = UE

Uskonnonopetuksen tehtävänä on tukea opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvän yleissivistyksen muodostumista. Uskonnonopetuksessa tutustutaan uskontoihin ja uskonnollisuuden ilmenemismuotoihin sekä uskonnottomuuteen. Opetuksessa uskontoja tarkastellaan osana kulttuuria, kulttuuriperintöä ja yhteiskuntaa sekä yksilön ja yhteisön elämää.

EVANKELIS-LUTERILAINEN USKONTO

PAKOLLISET KURSSIT

- 1. Uskonto ilmiönä – kristinuskon, juutalaisuuden ja islamin jäljillä (UE1)**
- 2. Maailmanlaajuinen kristinuskko (UE2)**

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

3. Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä (UE3)

Maailman uskontojen kurssilla tutustutaan Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin sekä luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin. Erilaisten uskontojen tunteminen kehittää valmiuksia toimia työelämässä sekä kansainvälisissä toimintaympäristöissä.

4. Uskonto suomalaisessa yhteiskunnassa (UE4)

Uskonto suomalaisessa yhteiskunnassa -kurssilla käsitellään uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutusta nykypäivän Suomessa. Keskeisiä sisältöjä ovat mm. Suomen uskontotilanne, uskontojen ja katsomusten välinen dialogi, uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa.

5. Uskonnot tieteessä, taiteessa ja populaarikulttuurissa (UE5)

Uskonnot tieteessä, taiteessa ja populaarikulttuurissa -kurssilla tutustutaan uskonnon tutkimuksen näkökulmiin ja menetelmiin eri tieteenaloilla. Perehdytään siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä

oppeja. Tutustutaan uskonnolliseen symboliikkaan ja siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja.

6. Uskonnot ja media (UE6)

Uskonnot ja media -kurssilla läpikäydään uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja. Analysoidaan ja arvioidaan uskonnon ja median välisiä suhteita. Keskeisiä sisältöjä ovat mm. uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa, uskontojen mediajulkisuus sekä median vaikutus uskontoilmiöihin, kuten asenteet ja uskontoihin liittyvät mielikuvat.

KOULUKOHTAISET SOVELTAVAT KURSSIT

7. Raamattu pyhänä kirjana (UE7)

Raamattu pyhänä kirjana-kurssilla tutustutaan Raamatun kirjoihin. Kurssilla käydään läpi sekä Vanhan testamentin että Uuden testamentin synty ja kirjaryhmät. Tutustutaan eri kirjaryhmiin kuuluviin Raamatun kirjoihin, esim. Ensimmäinen Mooseksen kirja, Jesajan kirja, Danielin kirja, Psalmien kirja, Evankeliumit, Apostolien teot, Paavalin kirjeet ja Johanneksen ilmestys.

8. Kertauskurssi (UE8)

Kurssilla kerrataan uskonnon pakollisilla, syventävillä ja soveltavilla kursseilla esillä olleita asioita.

ARVIOINTI:

Kurssit 1-6 numeroin

Kurssit 7-8 suoritusmerkinnällä

ELÄMÄNKATSOMUSTIETO = ET

Elämänskatsomustieto on perustaltaan monitieteinen oppiaine. Sen tiedeperustaan kuuluu ihmis-, kulttuuri- ja yhteiskuntatieteitä sekä filosofia.

PAKOLLISET KURSSIT

1. Maailmankatsomus ja kriittinen ajattelu (ET1)
2. Ihminen, identiteetti ja hyvä elämä (ET2)

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

3. Yksilö ja yhteisö (ET3)
4. Kulttuurit katsomuksen muovaajina (ET4)
5. Katsomusten maailma (ET5)
6. Teknologia, maailmankatsomukset ja ihmiskunnan tulevaisuus (ET6)

ARVIOINTI:

Kurssit 1-6 numeroin

FILOSOFIA = FI

Filosofinen ajattelu tarkastelee koko todellisuutta ja eri tapoja hahmottaa sitä. Sen kysymyksenasettelujen tunteminen on olennainen osa yleissivistystä. Filosofiasa ongelmia

jäsennetään käsitteellisesti ja keskustellen. Filosofisen ajattelun opiskeleminen harjaannuttaa punnitsemaan käsitysten perusteluja järkipäisesti. Filosofian opiskelu edistää opiskelijoiden yleisiä oppimisen ja ajattelun valmiuksia.

PAKOLLISET KURSSIT

1. Johdatus filosofiseen ajatteluun (FI1)

Mitä filosofia on, filosofisten kysymysten ja filosofisen ajattelun luonne filosofian perinteessä ja ajankohtaisiin ongelmiin sovellettuna

2. Etiikka (FI2)

Moraali ja sitä pohtiva normatiivinen ja soveltava etiikka; hyve-, seuraus-, sopimus-, oikeus- ja velvollisuusetiikan perusteet

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

3. Yhteiskuntafilosofia (FI3)

Yhteiskuntafilosofia -kurssilla perehdytään yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin sekä perusnäkömyksiin yksilön suhteesta yhteisöihin, yhteiskuntaan ja valtioon. Keskeisiä sisältöjä ovat mm. oikeudenmukaisuuden eri muodot, niiden perusteleminen ja soveltaminen, vallan käsite ja muodot, työnjako, talous ja hyvinvointi, poliittiset ihanteet ja niiden toteuttaminen. Kurssin tavoitteena on, että opiskelija osaa soveltaa oppimaansa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

4. Tieto, tiede ja todellisuus (FI4)

Tieto, tiede ja todellisuus -kurssilla perehdytään olemassaolon kysymyksiin, todellisuuden ilmenemiseen ja hahmottamiseen, totuusteorioihin, tiedon mahdollisuuksiin ja rajoihin, tieteellisen tutkimuksen luonteeseen ja menetelmiin, selittämiseen ja tietoon luonnon- ja ihmistieteissä sekä formaaleissa tieteissä.

ARVIOINTI:

Kurssit 1-4 numeroin

HISTORIA = HI

Historian opetus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä ja edellytyksiä ymmärtää oman aikansa maailmaa sekä sen muutosprosesseja. Se antaa välineitä nykyisyyden ymmärtämiseen ja avaa näkökulmia tulevaisuuden kehityksen pohtimiseen.

PAKOLLISET KURSSIT

1. Ihminen ympäristön ja yhteiskuntien muutoksessa (HI1)

Kurssi tarkastelee yksilön, yhteiskunnan ja luonnon välistä vuorovaikutusta eurooppalaisessa ja globaalissa kulttuuriympäristössä. Opetuksen näkökulma on nykyisyyden selittämisessä sekä historiallisten ilmiöiden pitkän aikavälin tarkastelussa

2. Kansainväliset suhteet (HI2)

Kurssi tarkastelee kansainvälisen politiikan keskeisiä ilmiöitä ja valtasuhteiden muutoksia 1900-luvun alusta nykypäivään.

3. Itsenäisen Suomen historia (HI3)

Kurssin tarkoituksena on analysoida Suomen historian keskeisiä muutosprosesseja ja kehityslinjoja taustoineen autonomian ajan loppupuolelta nykyaikaan.

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

4. Eurooppalaisen maailmankuvan kehitys (HI4)

Kurssi tarkastelee yhteiskunnallisen ajattelun, aatteiden ja ihmisoikeuksien kehittymistä sekä myyttisiä, uskonnollisia ja tieteellisiä maailmanselityksiä antiikista nykypäivään. Kurssilla perehdytään kulttuuriperintöön, taiteeseen ja tieteeseen oman aikansa ilmentäjinä Euroopassa.

5. Ruotsin itämaasta Suomeksi (HI5)

Kurssi tarkastelee Suomen kehitystä osana Itämeren alueen historiaa autonomian ajalle asti. Kurssilla perehdytään yhteiskunnan, talouden ja ympäristön lisäksi yhteisöjen ja yksilöiden väliseen vuorovaikutukseen, arjen historiaan ja ihmisten elämäntapaan sekä elinkeinoihin historian eri vaiheissa.

6. Maailman kulttuurit kohtaavat (HI6)

Kurssilla perehdytään kulttuurin käsitteeseen ja kulttuurieroja koskevan ajattelun muutoksiin sekä tarkastellaan, miten suhtautuminen eri kulttuureihin on vaihdellut ajattelun ja yhteiskuntien rakenteen muuttuessa. Painopiste on Euroopan ulkopuolisissa kulttuureissa.

KOULUKOHTAISET SOVELTAVAT KURSSIT

7. Maailmantilanne nyt - tutkielmakurssi (HI7)

Tällä kurssilla seurataan ajankohtaisia uutisia, tutustutaan niiden taustoihin ja pohditaan maailman nykyistä tilaa ja tulevaisuutta. Kurssin sisältö muotoutuu ajankohtaisten maailmanpoliittisten tapahtumien ja opiskelijoiden kiinnostuksen mukaan. Kurssi suoritetaan laatimalla tutkielma opiskelijan valitsemasta aiheesta opettajan ohjauksessa.

8. Antiikki ennen ja nyt (HI8)

Kurssi johdattaa ensin antiikin Rooman, renessanssin, barokin, katolisen kirkon ja italialaisen kulttuurin kiehtovaan maailmaan. Kurssi huipentuu Roomaan tehtävään matkaan, jonka aikana opiskelija pääsee konkreettisesti tutustumaan antiikin perintöön. Kurssi on osa Laihian lukion kansainvälisyystoimintaa. Opiskelijat oppivat liikkumaan maailmalla, tutustuvat italialaiseen kulttuuriin ja samalla käytännön kielitaito harjaantuu. Varojen keruu ohjaa opiskelijoita omatoimiseen taloudelliseen toimintaan ja on siten yrittäjyyskasvatusta.

9. Historian teemat - kertauskurssi (HI9)

Kurssilla tehdään katsauksia historiaan ja laaditaan pitkittäisleikkauksia historian eri aihepiireistä, sekä harjoitellaan historian ainerealin ylioppilaskokeen tehtäviin vastaamista. Tavoitteena on kerrata ja syventää opiskelijoiden kokonaiskuvaa historiallisista kehityskuluista. Kurssi on suunnattu ensisijaisesti niille opiskelijoille, jotka osallistuvat historian ainerealin ylioppilaskokeeseen.

ARVIOINTI:

Kurssit 1–6 numeroin

Kurssit 7–9 suoritusmerkinnällä

YHTEISKUNTAOPPI = YH

Yhteiskuntaopin opetus syventää opiskelijan käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta ja antaa hänelle valmiuksia kasvaa yhteiskunnallisista asioista kiinnostuneeksi aktiiviseksi ja osallistuvaksi kansalaiseksi.

PAKOLLISET KURSSIT

1. Suomalainen yhteiskunta (YH1)

Kurssi perehdyttää valtiollisiin ja yhteiskunnallisiin järjestelmiin ja niissä vaikuttamiseen. Kurssi keskittyy suomalaisen yhteiskunnan analyysiin valtio-opin, sosiaalipolitiikan ja sosiologian käsitteistöä ja teorioita hyödyntäen. Keskeisiä näkökulmia ovat demokratia, yhteiskunnan perusrakenteiden kehitys, valta ja vaikuttaminen aktiivista ja osallistuvaa kansalaisuutta korostaen.

2. Taloustieto (YH2)

Taloustieteisiin pohjautuva kurssi johdattaa ymmärtämään talouden toimintaperiaatteita ja ajankohtaista talouspoliittista keskustelua. Se käsittelee mikro- ja makrotalouden kysymyksiä kansalaisten, yritysten ja valtioiden näkökulmista. Kurssilla perehdytään talouden ja politiikan kytköksiin sekä työnteon ja yrittämisen merkitykseen hyvinvointivaltion rahoittamisessa. Lisäksi tarkastellaan talouden ja ympäristön suhdetta kestäväen kehityksen näkökulmasta.

3. Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma (YH3)

Kurssi perehdyttää Euroopan taloudelliseen ja poliittiseen yhdentymiseen ja yksittäisen kansalaisen asemaan yhdentyvässä Euroopassa ja globalisoituvassa maailmassa. Kurssi aikana opitaan seuraamaan ajankohtaisia maailman tapahtumia.

Se kannustaa osallistumaan erilaisia kansainvälisen politiikan ilmiöitä koskevaan keskusteluun. Kurssin toteuttamisessa painotetaan tutkivaa oppimista, jossa hyödynnetään mediaa ja muita monipuolisia informaatiolähteitä.

VALTAKUNNALLINEN SYVENTÄVÄ KURSSI

4. Kansalaisen lakitieto (YH4)

Kurssilla perehdytään Suomen oikeusjärjestyksen ja oikeuden käytön perusasioihin, tutustutaan tärkeimpiin oikeudellisiin sopimuksiin ja tiedon lähteisiin sekä paneudutaan tavanomaisten oikeusasioiden hoitamiseen. Kansalaisen lakitieto on jokaiselle hyödyllinen lakiasioden peruskurssi.

KOULUKOHTAINEN SOVELTAVA KURSSI

5. Yhteiskuntaopin kertauskurssi (YH5)

Aiotko kirjoittaa yhteiskuntaopin ainereaalini ylioppilaskokeessa? Varmista menestyminen ja valitse yhteiskuntaopin kertauskurssi. Kurssilla käydään läpi yhteiskuntaopin YH1-YH4-kurssien keskeisiä sisältöjä sekä harjoitellaan monipuolisesti ainereaalini koekysymyksiin vastaamista esimerkiksi vanhojen yo-tehtävien pohjalta. Samalla luodaan perustaa mahdollisesti edessä olevia pääsykokeita varten. Tarvitset yhteiskuntaopin tietoja esimerkiksi kauppatieteellisen, oikeustieteellisen ja yhteiskuntatieteellisen alan pääsykokeissa ja opinnoissa.

ARVIOINTI:

Kurssit 1–4 numeroin

Kurssi 5 suoritusmerkinnällä

PSYKOLOGIA = PS

Ihmisen toimintaa tutkivana tieteenä psykologia antaa opiskelijalle valmiuksia havainnoida ja ymmärtää monipuolisesti ihmistä ja hänen toimintaansa vaikuttavia tekijöitä. Psykologisen tiedon ja käsitteiden avulla opiskelija voi omakohtaisesti tunnistaa, tiedostaa ja käsitellä psyykkisiä ilmiöitä. Psykologian tiedot ja taidot tukevat itsetuntemusta, itsensä kehittämistä, muiden ihmisten ymmärtämistä ja psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä.

PAKOLLINEN KURSSI

1. Psyykkinen toiminta ja oppiminen (PS1)

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

2. Kehittyvä ihminen (PS2)

Kurssilla perehdytään ihmisen kehityksen tutkimiseen, kehityksen osa-alueisiin sekä kehitykseen vaikuttaviin biologisiin ja sosiokulttuurisiin tekijöihin. Kehitystä tarkastellaan lapsuudesta vanhuuteen, mutta painotus on lapsuus- ja nuoruusiän psykologiassa.

3. Tietoa käsittelevä ihminen (PS3)

Kurssin keskeisinä sisältöinä ovat kognitiiviset perustoiminnot eli havaitseminen, tarkkaavaisuus ja muisti sekä kognitiivisten toimintojen tutkimus ja niiden hermostollinen perusta.

4. Tunteet, psyykkinen hyvinvointi ja mielenterveys (PS4)

Kurssin keskeiset sisällöt ovat:

- tunteet psykologisen tutkimuksen kohteena
- psyykkinen hyvinvointi
- uni ja nukkuminen
- stressi, kriisit ja niistä selviytymisen keinot
- keskeiset mielenterveyden ongelmat, niiden syntyä selittävät tekijät sekä niiden hoito
- sosiaalisen ympäristön merkitys yksilön hyvinvoinnille

5. Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen (PS5)

Kurssilla perehdytään muun muassa persoonallisuus-käsitteeseen, persoonallisuuden pysyvyyteen ja muuttuvuuteen, persoonallisuuden tutkimiseen sekä persoonallisuusteorioihin. Yksilön toimintaa tarkastellaan persoonallisuuden, tilannetekijöiden ja kulttuurin vuorovaikutuksen tuloksena. Tutustutaan persoonallisuuspsykologian lisäksi myös sosiaalipsykologiaa koskevaan tutkimukseen.

KOULUKOHTAISET SOVELTAVAT KURSSIT

6. Sosiaalinen vuorovaikutus ja tunnetaidot (PS6)

Kurssin keskeisinä sisältöinä ovat kiintymys- ja vuorovaikutussuhteet, sosiaaliset taidot ja sosiaalisen vuorovaikutuksen tutkiminen sekä ihmissuhde- ja tunnetaidot työelämässä.

7. Kertauskurssi (PS7)

Kurssilla kerrataan psykologian kurssien keskeisiä sisältöjä ja harjoitellaan yo-tehtäviin vastaamista. Kurssia suositellaan ylioppilaskokeisiin valmentavana kurssina.

ARVIOINTI:

Kurssit 1–5 numeroin

Kurssit 6-7 suoritusmerkinnällä

MUSIIKKI = MU

Lukion musiikinopetus perustuu ajatukselle, että musiikki on olennainen osa kulttuuria ja inhimillistä toimintaa. Musiikinopetus tähtää siihen, että opiskelija tiedostaa musiikkisuhteensa ja syventää sitä. Omakohtainen musiikkisuhde vahvistaa itsetuntemusta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä tukee itsetuntoa.

PAKOLLISET KURSSIT

1. Musiikki ja minä (MU1)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija löytää omat tapansa toimia musiikin alueella. Osallistumalla musiikilliseen toimintaan hän saa kokemuksia musisoinnista, syventää omaa osaamistaan ja pohtii asemaansa musiikin kuuntelijana, tulkitsijana, tekijänä ja kulttuuripalvelujen käyttäjänä. Omakohtaisen musiikkisuhteen kautta opiskelija ymmärtää musiikin merkityksiä elämässä ja ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa. Kurssilla tutustutaan opiskelijoiden omaan ja muuhun paikalliseen musiikkitoimintaan.

Opiskelija kehittää äänenkäyttöään ja soittotaitoaan musiikillisen ajattelun ja ilmaisun

välineenä. Kurssilla syvennetään musiikin ja musiikkikäsitteiden tuntemusta käytännön musisoinnin avulla. Opiskelija oppii tarkkailemaan ääniympäristöään ja perehtyy kuulonhuoltoon.

2. Moniääninen Suomi (MU2)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan suomalaista musiikkia ja vahvistaa omaa kulttuurista identiteettiään. Opiskelija tutkii erilaisia Suomessa esiintyviä musiikkikulttuureja ja niiden sisäisiä osakulttuureja sekä oppii ymmärtämään niiden taustatekijöitä, kehitystä ja olennaisia piirteitä. Kurssin toteuttamisessa otetaan myös huomioon, että suomalaiset musiikkikulttuurit ovat osa eurooppalaista ja globaalia musiikkimaailmaa.

Opiskelussa käytetään monipuolisia työtapoja, erityisesti musisointia ja kuuntelua. Musisoitaessa kiinnitetään huomiota oman taiteellisen ilmaisun sekä kuuntelu- ja vuorovaikutustaitojen kehittämiseen. Musiikkiohjelmistoon valitaan eri musiikinlajeja populaari- ja taidemusiikista perinnemusiikkiin.

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

3. Ovet auki musiikille (MU3)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan itselleen uusia musiikinlajeja, musiikkityylejä ja -kulttuureja sekä ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta. Hän tarkastelee eri musiikkikulttuurien käytäntöjen samankaltaisuutta tai erilaisuutta ja oppii ymmärtämään, miten jokainen kulttuuri määrittelee itse oman käsityksensä musiikista. Kurssilla tutustutaan syvällisesti joihinkin musiikinlajeihin tai musiikkikulttuureihin. Opiskelija kehittää musisointitaitojaan sekä taitojaan hankkia ja käsitellä tietoa. Kurssin voi suorittaa myös projektina

4. Musiikki viestii ja vaikuttaa (MU4)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija tutustuu musiikin käyttöön ja vaikutusmahdollisuuksiin eri taidemuodoissa, monimediaisissa tieto- ja viestintäympäristöissä sekä yhteiskunnassa. Opiskelija tutkii musiikin yhteyttä tekstiin, kuvaan ja liikkeeseen ja perehtyy tarkemmin musiikin käyttötapoihin esimerkiksi elokuvassa, näyttämöllä, joukkoviestimissä tai verkkoympäristöissä muutaman rajatun näytteen avulla. Sisältöjen tarkastelussa painottuu pyrkimys kokonaisuuksien ymmärtämiseen. Musiikin vaikuttavuutta tutkitaan analysoimalla olemassa olevaa materiaalia tai tuottamalla sitä itse. Kurssin voi suorittaa myös taiteidenvälisenä tai monialaisena projektina.

KOULUKOHTAISET SOVELTAVAT KURSSIT

5. Yhteismusisointi 1 (MU 5)

Kurssin tavoitteena on valmistaa musiikkiohjelmistoa soittaen ja/tai laulaen. Toiminta voi olla esimerkiksi bändisoittoa, laulua, kuorolaulua, kamarimusiikkia tai soolosoittimen soittamista. Kurssilla osallistutaan mm. koulun juhlien ja tapahtumien musiikkiohjelmiin.

6. Yhteismusisointi 2 (MU 6)

Kurssi on jatkoa edelliselle yhteismusisoinnin kurssille. Opiskelija syventää soitto-, laulu- ja esiintymistaitojaan. Kurssilla osallistutaan mm. koulun juhlien ja tapahtumien musiikkiohjelmiin.

7. Musiikin lukiodiplomi (MU 7)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija antaa lukioaikanaan näytön musiikillisesta erityisosaamisestaan ja erityisestä harrastuneisuudestaan musiikissa. Opiskelija osoittaa musiikillista osaamistaan ja harrastuneisuuttaan valmistamalla musiikin taidollista ja tiedollista hallintaa osoittavan projektin tai kokoamalla näytesalkun lukioaikaisista musiikkiopinnoistaan ja -toiminnastaan.

ARVIOINTI:

Kurssit 1–4 numeroin

Kurssit 5–7 suoritusmerkinnällä

KUVATAIDE = KU

PAKOLLISET KURSSIT

1. Kuvat ja kulttuurit (KU1)

Kuvataide ilmiöineen on vahva vaikuttaja sinun arjessasi, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa. Kuvataiteen peruskurssilla sinun käsityksesi kuvista, niiden tuottamisesta huomioon otavista asioista sekä niiden tulkinnasta laajenee ja syvenee. Sinun taitosi arvioida kriittisesti tekemiäsi ja näkemiäsi kuvia osana kuvallista kulttuuria kehittyä. Sinä opit jäsentämään paremmin kuvallista viestintäympäristöäsi sekä tunnistat omia taitojasi ja vahvuuksiasi kuvan rakentajana, välittäjänä, kokijana, kriittisenä tulkitsijana ja median käyttäjänä.

2. Muotoillut ja rakennetut ympäristöt (KU2)

Ihmisen elinympäristö on jatkuvan muutoksen kohteena käyttäjiensä toimesta. Kuvataide on erottamaton osa tätä muutosprosessissa. Kurssilla sinun ympäristökäsityksesi monipuolistuu, kun taitosi käsitellä ympäristöä sekä luonnonvaraisena, rakennettuna, esineellisenä, virtuaalisena, sosiaalisena että kulttuurisena viestinä kehittyä. Neutraalit karttapisteet kuten LAIHIA tai VAASA saavat väriä, hajua ja makua kun yhtälöön lisätään sinun omat paikkaan liittyvät kokemuksesi. Tehtävissä sinä tuotat uusia kuvallisia viestejä ympäristöön, koet ympäristöjen välittämiä viestejä ja opit arvioimaan niitä kriittisesti.

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

3. Osallisena mediassa (KU 3)

Eri medioista tulvivat kuvat ja niiden välittämät viestit ympäröivät sinua aamusta iltaan ja vielä yön pikkutunneilla Whatsapp kookuttaa. Kuvien ottamisesta, muokkaamisesta ja jakamisesta on tullut osa arjen rutiiniasi. Kuvallisen viestinnän tulkitsemisen taito korostuu nyky-yhteiskunnassa. Kurssilla sinä syvennät ja monipuolistat kuvaviestintään liittyviä tietojasi ja taitojasi sekä opit

ymmärtämään kuvailmaisun vaikutuskeinoja mediassa ja arvioimaan kriittisesti median luomaa kuvaa maailmasta. Harjoitustöissä luot uusia kuvaviestejä muiden tulkittavaksi eri menetelmin.

4. Taiteen monet maailmat (KU 4)

Jos valitset kurssin, sinulla on mahdollisuus syventää ja laajentaa tietomäärääsi sekä kuvataiteen historiasta että nykyajan ilmiöistä. Opit ymmärtämään taidehistorian, nykyaiteen ja yhteiskunnan välistä moniulotteista vuorovaikutusta sekä hyödyntämään taidehistorian laajaa materiaalia myös omassa taiteellisessa työskentelyssäsi. Kuvataiteen eri ilmiöihin syvennyt kurssilla oman taiteellisen työskentelysi kautta.

KOULUKOHTAISET SOVELTAVAT KURSSIT

5. Taidemaalauksen ja piirustuksen työpaja (KU 5)

Tämä kurssi syventää sinun tietojasi ja taitojasi maalaus- ja piirustustekniikoista ja välineistä. Tutustut muutamien keskeisten maalareiden ja piirtäjien tuotantoon, menetelmiin, kuvalliseen ilmaisuun ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen omalla taiteellaan. Saat välineitä seurata ja arvioida nykyaiteen ajankohtaisia ilmiöitä. Kurssilla teet materiaali- ja tekniikkaharjoituksia sekä 1 - 3 suurempaa teosta, joista rakennetaan näyttely kouluun tai muuhun paikalliseen julkiseen tilaan.

6. Digiajan kuvataide (KU 6)

Tarkastelet kurssilla valokuvaa sekä nykyaikaisena viestimenä että taidemuotona. Perehdyt järjestelmäkameroiden keskeisiin ominaisuuksiin ja mahdollisuuksiin, sillä tavoitteena on oppia luovan kuvaamisen niksit. Tehtävät perustuvat kurssikohtaisesti sovittuihin teemoihin. Tuotat uusia kuvia, mutta hyödynnät myös itsellesi tärkeitä kuvia eri lähteistä. Adobe Photoshop Elements -kuvankäsittelyohjelma on keskeinen apuväline työskentelyssäsi.

7. Kuvataiteen lukiodiplomi (KU7)

Kuvataiteen lukiodiplomi on valtakunnallinen Opetushallituksen ohjeistuksella ja kriteereillä toteutettava kurssi, joka suoritetaan itsenäisesti kuvataideopettajan valvonnassa. Diplomi on verrattavissa muiden aineiden ylioppilaskirjoituksiin ja saat sen suorittamisesta lisäpisteitä hakiessasi kuvataiteeseen perustuviin jatko-opintopaikkoihin. Kuvataiteen lukiodiplomin suoritusohjeet ja vuosittain vaihtuvat tehtävät löytyvät nettiosoitteesta:

http://www.edu.fi/lukiodiplomit/kuvataiteen_lukiodiplomi.

Kysy opettajaltasi lisää diplomin suorittamisesta!

ARVIOINTI:

Kurssit 1–4 numeroin

Kurssit 5 ja 7 suoritusmerkinnällä

Kurssi 6 arvostellaan numeroin + erillinen lukiodiplomitodistus

LIIKUNTA = LI

Liikunnanopetuksen tehtävänä on opettaa opiskelijalle sellaisia taitoja ja tietoja, joiden avulla hän pystyy ylläpitämään ja kehittämään fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyään sekä hyvinvointiaan.

PAKOLLISET KURSSIT

1. Energiaa liikunnasta (LI1)

Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää fyysisen aktiivisuuden ja toimintakyvyn terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksenä.

2. Aktiivinen elämäntapa (LI2)

Tavoitteena on opettaa ja kannustaa opiskelijaa liikunnallisen elämäntavan omaksumiseen sekä riittävän päivittäisen fyysisen aktiivisuuden saavuttamiseen.

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT**3. Terveyttä liikkuen (LI3)**

Kurssilla syvennetään erityisesti fyysiseen toimintakykyyn liittyviä taitoja ja tietoja. Kurssin tavoitteena on oman säännöllisen liikunnan edistäminen sekä fyysisten ominaisuuksien seuraaminen ja kehittäminen. Kurssi suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden ja opettajan kanssa.

4. Yhdessä liikkuen (LI4)

Kurssilla syvennetään erityisesti sosiaalisen toimintakyvyn osa-alueen taitoja ja tietoja. Työtavoissa painottuu opiskelijaryhmän aktiivinen osallisuus, toiminnallisuus ja yhteistoiminta. Kurssi suunnitellaan yhdessä opiskelijoiden ja opettajan kanssa.

5. Hyvinvointia liikkuen (LI5)

Kurssin tavoitteena on tukea opiskelijan jaksamista ja lisätä opiskeluvireyttä rentouttavien ja elämyksellisten liikuntakokemusten kautta. Monipuoliset liikuntatehtävät mahdollistavat osallisuuden, liikunnallisen pätevyyden ja kehollisen ilmaisuuden kokemuksia.

SOVELTAVA KURSSI**6. Liikunnan diplomi****7. Vanhojen tanssit****ARVIOINTI:**

Kurssit 1–6 numeroin

Kurssi 7 suoritusmerkinnällä

Luja kouluakatemian kurssit**URV01 Valmennusoppi 1**

Tavoitteet: Tiedollisten valmiuksien antaminen oman valmennuksen ja harjoittelun ymmärtämiseksi ja tueksi.

Sisältö: Perustietoja ja –taitoja kilpaurheilun vaatimista edellytyksistä harrastaa ja harjoitella. Perustietojen antaminen valmennuksen suunnittelusta, fyysisestä kunnan kehittämisestä, oikeanlaisesta ravitsemuksesta, levon ja harjoittelun tasapainosta sekä harjoittelun tukitoimista. Kurssin aikana suoritetaan Firstbeat Hyvinvointianalyysi oman harjoittelun ja palautumisen tarkastelun tueksi.

URV02 Valmennusoppi 2

Tavoitteet: Tutustuminen kuntosaliharjoitteluun sekä oikeanlaisiin suoritustekniikoihin. Kuntosaliharjoittelun peruskäsitteiden ymmärtäminen.

Sisältö: Kurssilla tutustutaan kuntosalilla tehtävään fysiikkaharjoitteluun ja oikeanlaisiin suoritustekniikoihin. Perusteissa läpi käydään ohjelmoinnin alkeita, voiman eri osa-alueita, erilaisten ominaisuuksien harjoittamista sekä toistomäärien ja palautusaikojen vaikutusta lihasten toimintaan.

URV03 Valmennusoppi 3

Tavoitteet: Tutustuminen henkisen valmennuksen käsitteisiin ja keinoihin sekä rentouttavien mielikuva harjoitteiden ottaminen osaksi omaa harjoittelua. Lihashuollon merkityksen ymmärtäminen osana urheilijan kehitystä.

Sisältö: Perustiedot henkisestä valmennuksesta ja lihashuollosta sekä näiden liittäminen osaksi omaa harjoittelua.

URV04 Valmennusoppi 4

Tavoitteet: Oman harjoittelun tarkastelu sekä kehityskohteiden etsintä omasta harjoittelusta.

Sisältö: Kurssilla opiskelija tarkastelee omaa tekemistään ja analysoi tähän mennessä tehtyä harjoittelua. Omien heikkouksien etsiminen ja niiden vahvistaminen sekä omien vahvuuksien löytäminen ja niiden hyödyntäminen

URV05 Valmennusoppi 5

Tavoitteet: Paneutuminen omaan lajiharjoitteluun sekä lajia tukevan yleisharjoittelun läpikäynti.

Sisältö: Kurssilla opiskelija paneutuu omaan harjoittelun lisäksi lajinsa vaatimien fyysisten ominaisuuksien läpikäyntiin sekä niitä tukevaan harjoittelun suunnitteluun ja toteutukseen.

Arviointi: Kurssit 1-5 suoritusmerkintä

TERVEYSTIETO = TE

Terveystieto on monitieteiseen tietoperustaan nojautuva oppiaine, jonka tarkoituksena on edistää terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaa osaamista. Terveys ymmärretään fyysisenä, psyykkisenä ja sosiaalisena hyvinvointina sekä toiminta- ja työkykynä.

PAKOLLINEN KURSSI

1. Terveiden perusteet (TE1)

Pakollisella kurssilla syvennetään perusopetuksen aikana opittua terveysosaamista ja ymmärrystä terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä. Lisäksi opitaan tunnistamaan ja arvioimaan terveyden edellytysten toteutumista omassa elämässä, lähiyhteisöissä ja ympäristöissä sekä yhteiskunnallisessa päätöksenteossa

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

2. Ihminen, ympäristö ja terveys (TE2)

Kurssilla tarkastellaan terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta voimavarana ja perehdytään sosiaaliseen kestävyysosaamiseen osana kestävästä tulevaisuudesta tavoitteita. Keskeistä on myös tarkastella perimän ja ympäristöön liittyvien tekijöiden yhteyksiä ja vaikutuksia terveyteen ja toimintakykyyn.

3. Terveystutkimassa (TE3)

Kurssilla luodaan kokonaiskuvaa terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn historiallisista kehityslinjoista ja tulevaisuuden haasteista pääpiirteissään. Kurssilla vahvistetaan opiskelijan valmiuksia hankkia ja arvioida terveyteen liittyvää tutkimus- ja arkitietoa ja soveltaa terveysosaamistaan aktiivisena kansalaisena.

KOULUKOHTAISET SOVELTAVAT KURSSIT

4. Ylioppilaskokeisiin valmistava kertauskurssi (TE4)

Kurssilla keskitytään terveystiedon aineeseen. Kurssilla syvennetään suoritettujen kurssien keskeisiä ja ajankohtaisia sisältöjä sekä harjoitellaan vastaamaan eri tehtävätyyppeihin.

ARVIOINTI:

Kurssit 1–3 numeroin

Kurssi 4 suoritusmerkinnällä

OPINTO-OHJAUS = OP

Opinto-ohjauksen tehtävänä on tukea opiskelijaa opinnoissa lukioaikana ja huolehtia siitä, että opiskelijalle kertyy riittävästi sellaisia tietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee elämäänsä liittyvissä siirtymä- ja muutostilanteissa, kuten siirtyessään jatko-opintoihin ja työelämäänsä sekä kohti täysivaltaista ja aktiivista yhteiskunnan jäsenyyttä.

PAKOLLISET KURSSIT

1. Minä opiskelijana (OP1)

2. Jatko-opinnot ja työelämä (OP2)

ARVIOINTI:

Kurssit 1–2 suorituserkinnällä hyväksytty / hylätty

KOULUKOHTAISET SOVELTAVAT KURSSIT

DIGIKURSSI = DI

1.vuoden opiskelijan perehdyttäminen digitaalisiin oppimisympäristöihin, digitaalisiin kokeisiin ja abitti- kokeisiin (digitaaliset ylioppilastutkintokokeet). Kurssista tulee suorittaa vähintään puolikurssia, jotta osaa käyttää tietokonetta digitaalisissa kurssikokeissa. Kokonaisen kurssin voi suorittaa, mikäli tarvitsee enemmän tukea tietokoneen ja ohjelmien käytössä.

KANSAINVÄLISYYSKURSSI = KV

Kansainvälisyyskurssin tavoitteena on opiskelijan kansainvälisyyteen liittyvien tietojen ja taitojen vahvistaminen. Kurssilla käydään läpi kansainvälisyyden eri tasoja ja kehitetään omia valmiuksia kansainvälisyyteen liittyvään toimintaan. Kurssiin kuuluu opintomatka ulkomaille ja siihen liittyen yhteistä varainkeruutoimintaa.

KOTITALOUSKURSSI = KO

Kansainvälisyyskasvatukseen liittyen tutustutaan ulkomaalaiseen ruokakulttuuriin. Teoriaopintojen ja tehtävien lisäksi kurssilla valmistetaan kohteena olevan ruokakulttuuriin liittyviä ruokia.

TEEMAOPINNOT = TO

Teemaopinnot ovat eri tiedonaloja yhdistäviä opintoja. Ne eheyttävät opetusta ja kehittävät opiskelijoiden taitoja hahmottaa ja ymmärtää yksittäistä oppiainetta laajempia kokonaisuuksia. Teemaopintojen keskeisenä tehtävänä on tarjota mahdollisuuksia usean eri oppiaineen tietojen ja taitojen yhdistämiseen ja soveltamiseen.

VALTAKUNNALLISET SYVENTÄVÄT KURSSIT

1. Monitieteinen ajattelu (TO1)

Kurssin tavoitteena on tarjota tilaisuuksia ajattelun taitojen kehittämiseen laaja-alaisesti ja oppiainerajat ylittävästi. Opiskelijat oppivat hahmottamaan eri tieteen- ja taiteenalojen välisiä yhteyksiä sekä niiden keskeisten periaatteiden ja käsitteiden vuorovaikutusta yhtä tiedonala laajemmissa kokonaisuuksissa. Kurssin aikana opiskelijat kehittävät kriittistä ja luovaa ajatteluaan itsenäisesti ja yhteistoiminnassa muiden kanssa. He analysoivat ja arvioivat erilaisia käsitejärjestelmiä ja näkökulmia ja käyttävät niitä johtopäätösten ja ratkaisujen tekemiseen. Kurssin keskeiset sisällöt valitaan vähintään kahdesta eri oppiaineesta tai aihekokonaisuudesta.

2. Tutkiva työskentely teknologialla (TO2) - Mediakasvatuskurssi

Tieto- ja viestintäteknologian kurssin tavoitteena on, että opiskelija suunnittelee, toteuttaa ja esittää yksin tai yhteistyössä muiden opiskelijoiden kanssa johonkin ilmiöön tai aihepiiriin liittyvän dokumentoidun projektin, tutkielman, keksinnön tai muun tuotoksen. Samalla hän kehittää osaamistaan tieto- ja viestintäteknologiassa. Lisäksi

tavoitteena on, että opiskelija saa tilaisuuksia oppiainerajat ylittävään työskentelyyn ja yhteistyöhön. Kurssin keskeisillä sisällöillä on yhteys kahden tai useamman eri oppiaineen tietoihin ja taitoihin sekä aihekokonaisuuksiin.

3. Osaaminen arjessa (TO3) - Aktiivisuuspassi

Vapaaehtoistoiminnan, työelämän, liikennekasvatuksen tai kansainvälisen toiminnan kurssilla opiskelija saa tilaisuuksia tietojensa ja taitojensa soveltamiseen käytännön työtehtävissä ja tilanteissa. Tarkoituksena on vahvistaa opiskelijoiden koulussa hankkiman osaamisen ja arkielämän välistä yhteyttä. Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii ymmärtämään yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja kehittää työelämässä tarvittavaa osaamista koulun ulkopuolisissa toimintaympäristöissä. Hän saa mahdollisuuksien mukaan tilaisuuksia osaamisensa syventämiseen myös kansainvälisessä yhteistyössä. Opiskelijalle voidaan lukea hyväksi kokonaan tai osin kurssin tavoitteiden ja sisältöjen mukainen muualla hankittu osaaminen.

MUUT SOVELTAVAT KURSSIT

Lukio tarjoaa lisäksi vuosittain vaihtuvia soveltavia kursseja esim. italian kielen alkeet ja espanjan kielen alkeet, yrittäjäyyskurssi sekä oppiaineita täydentäviä laaja-alaisia soveltavia kursseja. Näistä kursseista saat tiedon opinto-ohjaajalta ja rehtorilta. UUTTA: Tutustumiskurssit yliopisto-opiskeluun. Vaasan yliopiston verkkokursseina on tarjolla hallintotieteiden, viestintätieteiden ja kauppatieteiden kurssi.

Vaasan yliopiston fysiikan kurssikokonaisuus (energian tuotanto ja kestävä kehitys) on tarjolla vähintään joka toinen vuosi. Kyseinen kurssi mahdollistaa suoravalinnan yliopistoon ilman pääsykokeita tai todistusvalintaa. Lisätietoja asiasta saa opolta.

